

ಹೊಸ ಲಿಕ್ಕು

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ

೧

ಡಾ. ವಿ. ಜಿ. ಪೂಜಾರಿ

ಶರಣರ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಾವು

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ

ಕೇಶಿರಾಜನ ವರದೃಷ್ಟಿ

ಸಿದ್ಧರಾಮ ಹೊನ್ನಲೆ

ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿ ತಲಿಮ್ಯಾಲ...

ರಾಜಶೇಖರ ಸಾಟೀಲ ಭಂಕೂರ

ಕ್ರಾಂತಿ

ರಂಗರಾಜು ವನದುರ್ಗ

ಶಹಾಪುರ ತಾಲೂಕಾ ಶಾಸನಗಳು ಒಂದು

ಅಧ್ಯಯನ

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೧

ಮೇ-ಜೂನ್

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ

೧೯೯೨

ಹೋಟೆಲ್ ಜಯಾ ಡಿಲಕ್ಸ್
ಹಾಗೂ
ಜಯಶ್ರೀ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರ
ಶಹಾಪುರ

ಮಾನ್ಯರೆ

ತಾವು ಶಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ?
ಖಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ

- ① ಹೋಟೆಲ್ ಜಯಾ ಡಿಲಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಕೋಣೆ, ಸುರಕ್ಷಿತ ವಸತಿ, ಉತ್ತಮ ಸೇವೆ, ಹಿತಕರವಾದ ಗಾಳಿ-ಚಿಳಕು ಶುಚಿಯಾದ ಊಟ, ರುಚಿಯಾದ ಉಪಹಾರ ನಿಮಗೆ ಲಭ್ಯ.
- ② ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತಾವು ಪರ-ದಾಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಹಾಪುರದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ಸ್ಥಳ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡಿ.
- ③ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಹಿಂದೆಯೇ ಜಯಶ್ರೀ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿ ವಿದೆ. ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಮನ-ಮೆಚ್ಚುವ ಚಿತ್ರಗಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಂಜಿಸಲಿವೆ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು

ಹೋಟೆಲ್ ಜಯಾ ಡಿಲಕ್ಸ್ ಮತ್ತು
ಜಯಶ್ರೀ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರ, ಶಹಾಪುರ

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಂತರಂಗದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ

ಬಹುದಿನಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲದಿಂದಲೇ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರತರುವ ಹಂಬಲ ನಮಗಿತ್ತು. ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಕನಸುಗಳಿಗೆ ರೂಪುಕೊಡಲು ನಿಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಲು “ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಎನ್ನುವ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ನೆರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಬಿಜಾಪುರ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಬೆಳೆಸುವ ವೇದಿಕೆಗಳ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಿದೆ. ಆ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬುವಲ್ಲಿ ಕಿರುಪ್ರಯತ್ನ ನಮ್ಮದು.

ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರ, ಕವಿ-ಸಾಹಿತಿಗಳ, ಸಲಹೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಚಿಂತನ ಜೊತೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಬೆಳೆಸುವ-ಗುರುತಿಸುವ ಹಂಬಲ ನಮ್ಮದು. ಈ ಎರಡು ವರ್ಗದವರ ಮಧ್ಯೆ “ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸವಷ್ಟೇ ನಮ್ಮದು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಧಿಸಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಲೇಖಕರು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಮೂಲಕ ತರಣ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಸಿವನ್ನು ತಣಿಸಬೇಕಿದೆ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಹೃದಯ ಓದುಗರು ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರು, ಬರೆಯುವ ಹಂಬಲವುಳ್ಳವರು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಕಾಳಜಿವುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ನಮ್ಮದು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಬೆಳೆಯೋಣ, ಬೆಳೆಸೋಣ. ಎಂಬ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಬೇಕಿದೆ.

“ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆಯೂ, ಉರ್ದು-ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದ ಮಧ್ಯೆಯೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು

ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದಕ್ಕಾಗಿ “ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಹಿರಿಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತರುಣ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬರಹಗಾರರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ತ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಹಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮುಖ್ಯ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನೆಲದ ಪಾಲೇನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರುವ ಹಂಬಲ ನಮ್ಮದು.

“ಖಡ್ಗವಾಗಲಿ ಕಾವ್ಯ ಜನರ ನೋವಿಗೆ ಮಿಡಿವ ಪ್ರಾಣ ಮಿತ್ರ” ಎಂಬ ಕವಿ ವಾಣಿಯ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ “ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ವಿನ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಇದೀಗ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳಲ್ಲಿದೆ ಸಂತೋಷ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ತರುಣರ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನುತಟ್ಟಿ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ಇದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯಬಲ್ಲದು. ಇದು ನನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಸ್ಪಂದಿಸುವವರಿ ಗೆಲ್ಲಾ ಇದು ಅವರದೇ ಪತ್ರಿಕೆ ಆಗಲಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಯೊಂದನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಕುರಿತು ಗೆಳೆಯರಾದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕರದಳ್ಳಿ, ~~ಮಾನ್ಯ~~ ಹಾಗೂ ಸೂಗಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಲ ಯೋಚಿಸಿ, ಚಿಂತಿಸಿ ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೊರತರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದವರು ಗೆಳೆಯ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಪುರೈಯವರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಂತು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಂಬಲ ನಮಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಓದುಗರ, ಲೇಖಕರ, ಸಹೃದಯರ ತನು-ಮನ-ಧನದ ಬೆಂಬಲ ನಮಗೆ ಬೇಕು.

ಗಂಭೀರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರು ಸ್ಪಂದಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಗಂಭೀರ ಓದುಗರನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾಳಜಿ ವುಳ್ಳವರೇ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ರೂ. ಐವತ್ತು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೀವು ಕೊಡುವ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಹಣಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗು ವಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆ ರೂಪಿಸುವ ಹೊಣೆ ಈ “ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಬಳಗ ಹೊರಬಲ್ಲದು. ಹಾಗಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಂದಾದಾರರಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆ ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಸೃಜನಕ್ರಿಯೆ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ, ಅದು ನಿರಂತರ ಪ್ರವಾಹ. ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸಹೊಸತನ್ನು ಅನುಭವಜನ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲಿಯುವ ತಹತಹಿಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದು ಈ “ಹೊಸದಿಕ್ಕು” ಬಳಗ. ನಾವು ಇದೀಗ ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ನಡೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಪಾರವಿದೆ, ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಹಿರಿಯರ ಸಲಹೆ, ಸಹಕಾರ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನಮಗೆ ಬೇಕು, ಆಸಕ್ತರು, ಯುವಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಹೃದಯರು, ಈ “ಹೊಸ ದಿಕ್ಕುವಿನ” ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮುಂದಾಗಬೇಕು, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಅಭಿಮಾನ ಇದರೊಡನೆ ಇದ್ದರೆ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ನಡೆಗೆ ತೆವಳಬಲ್ಲದು. ನೀವೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮದೇ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಕೈ ಬಿಟ್ಟರೆ ‘ದೇವರೇ ದಿಕ್ಕು’ ಆಗಬಲ್ಲದು, ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷ ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಸಾವಿಗೆ ಬೋರಾಡಿ ಆಳುವದು ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯೆ ಜನಕ್ಕೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದ್ದರು ಸಹ ಜನರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ. ನಂಬಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುವ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದವು ಅಂದುಕೊಂಡು ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೆ ಉತ್ಸಾಹದಷ್ಟೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ನೇಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಮಗಿದೆ, ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯ ಈ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ತರಲು ನಾವು ಹೊರಟಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಗ್ಗಜಗಳನೇಕರು ಓಲೆ ಬರೆದು ತಮ್ಮ ಸಲಹೆ, ಬೆಂಬಲ ತಿಳಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅನೇಕ ಜನ ನಮಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಗಣ್ಯರಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪರವಾಗಿ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಬರಹಗಳನ್ನು ಆವ್ಧಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ 4-5 ಸಂಚಿಕೆಗಳು ಹೊರಬಂದ ನಂತರ ಪತ್ರಿಕೆಯದೇ ಆದ ಧೋರಣೆ ರೂಪಿತಗೊಂಡ ನಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಸುವದು ಒಳಿತು ಎಂದು ಹಲವರು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದಾಗ ಅದು ಸರಿ ಅನಿಸಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ನಮಗೆ ಬಂದ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವದು.

ನಮಗೆ ಬಂದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಧೋರಣೆಗೆ ಹೊಂದುವ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬರಹಗಳು ಕಡೆಮೆ ಇವೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದ ಕೆಲವರು 15 ರಿಂದ

25 ಪುಟಗಳ ವರೆಗಿನ ಕಥೆ, ಲೇಖನ 4-5 ಪುಟದ ಕವನ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ 4-5 ಪುಟದ ಕಥೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನ. ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಸಂವಾದ ಬರೆಹಗಳು, ವಿಡಂಬನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರಲಿ, ಕವನಗಳಂತು ಒಂದೆರಡು ಪುಟಕ್ಕೆ ಮೀರದಂತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನ. ಹನಿಗವನ ಚುಟುಕುಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವೆನಿಸಿದ ಪ್ರಭಾವಿ ಅನಿಸಿದ 4-5 ಅನ್ನು ಪ್ರತಿಸಲ ಕಳಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆದು, ಹೀಗಾಗುವದರಿಂದ ಈ ಭಾಗದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಕಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತಿ ಮಿತ್ರರು, ಹಿರಿಯರು ಓದುಗರು, ಯುವ ಬರೆಹಗಾರರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಮೂಲಕ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ವಸ್ತುವಿನ ಕೊರತೆ ಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇವೆ.

—೫೦ ಹೊನ್ನೆಲೆ

ಶರಣರ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ನಾವು

ಡಾ. ವಿ. ಜಿ. ಪೂಜಾರಿ

ನಾವಿಂದು ಜೋತಿಷ್ಯ, ಶಕುನ ನಂಬುವವರನ್ನೂ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ಪುನೀತರಾದವನ್ನೂ, ಕಲ್ಲು-ಗಿಡ ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಅವನ್ನು ಸುತ್ತ ಹಾಕುವವರನ್ನೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯತೆ ಮಾಡಬಾರದು, ಇದು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಿಂತಿದ ಕಳಂಕ, ಶಾಪ ವೆಂದದನ್ನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುತ್ತ ಉದ್ದುದ್ದ ಭಾಷಣ ಬಿಗಿದು ಒಳಗೊಳಗೆ ಜಾತೀಯತೆ ಮಾಡುವವರನ್ನೂ, 'ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ ಹುಸಿ ನುಡಿಯಬೇಡ' ಎಂಬ ವಚನವನ್ನು ಪಾಠಮಾಡಿ ನಿಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ ಈ ವಚನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಗಿಳಿಯಂತೊಪ್ಪಿ ಸುವವರನ್ನೂ, ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರದುರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಬೇಕೆಂದರೆ ಕೆಲವು ವಿವಾಹಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ ತಾವು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವವರನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಕಾಣುವೆವು. ಇಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇಂದು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗತೊಡಗಿದೆ, ಇವರ ಮಾತು-ಕೃತಿ, ಅರಿವು-ಆಚಾರ, ಜ್ಞಾನ-ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದರವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುವೆವು. ಇಂಥ ಕಂದರ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನಮಗಿರುವ ಒಂದೇ ದಾರಿ ಎಂದರೆ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವುದು. ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು. ಹೀಗೆ ತಂದಾಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಆಸಮಾನತೆ, ಅಜ್ಞಾನ, ಡಂಭಾಚಾರ ತೊಲಗಿ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಗತಿಯಾಗುವುದು. ಎಂಟನೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದ ಶರಣರ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳು ನಮಗಿಂದೂ ಮಹತ್ವದವೆನ್ನಿ ಸುತ್ತವೆ, ಪ್ರಗತಿ ಪರವೆನ್ನಿ ಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದೇವರು-ಧರ್ಮ ಇವೆರಡರ ಬಗೆಗೆ ಶರಣರು ತಳೆದ ನಿಲುವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾದದಲ್ಲ, ದಿಟ್ಟಿತನದ್ದು, ಪ್ರಗತಿಪರವಾದದ್ದು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರೆಂದರೆ ಗುಡಿ-ಗುಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಜ್ಞಾನದ ತಿರುಳು, ಸತ್‌ಶಕ್ತಿ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ಅರಿವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥದು. ಅದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ವಿನಾ ಶುಷ್ಕ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಬಸವಣ್ಣನವರೇ ಒಂದು ಕಡೆ 'ಕಲ್ಲು ದೇವರು-ದೇವರಲ್ಲ. ಮಣ್ಣು ದೇವರು ದೇವರಲ್ಲ, ಪಂಚಲೋಹದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದು ದೇವರಲ್ಲ, ತನ್ನ ತಾನರಿದು ತಾನಾ ರೆಂಬುದ ತಿಳಿದಡೆ ತಾನೇ ದೇವ ನೋಡಾ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಭುದೇವರೂ ಒಂದೆಡೆ 'ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಮಾನವರು ದೇಗುಲದೊಳಗೊಂದು ದೇವರ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಅನು ಬೆರಗಾದನಯ್ಯ' ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಾನಾ ವಿಧದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಆಚರಣೆಗಳು, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಬೆಳೆಸುವಂಥವು ಆಗಿವೆ. ಇಂಥ ವ್ಯರ್ಥ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ 'ಕಲ್ಲದೇವರ ಪೂಜಿಸಿ ಕಲಿಯುಗದಿ ಕತ್ತೆಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರಾ, ಮಣ್ಣು ವೇವರ ಪೂಜಿಸಿ ಮಾನ ಹೀನ ರಾದರಾ, ಮರನದೇವರ ಪೂಜಿಸಿ ಮಣ್ಣುಕೂಡಿದರಾ' ಎಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದಾನೆ, ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿ ಪೂಜಿಸುವುದು ನಿರರ್ಥಕವಾದುದು. ಇದರಿಂದಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ಸಾಧನೆ ಆಗದೆನ್ನುವ ಶರಣರ ವಿಚಾರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

ಶರಣರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೆಂದರೆ ಬಹುಜನ ತಿಳಿದಂತೆ ಜಾತಿ ಅಲ್ಲ, ಮಾನವನ ಒಳತಿಗಾಗಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವಂಥ ಒಂದು ನಿಯಮ, ಆಚರಣೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವ, ನಡೆ-ನುಡಿಗಳೇ ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಮಾನವನ ಭಾವನೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮದ ಅಂಶವಿದೆಯೆಂದು ನಂಬಿದ ಶರಣರು ಅದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ದಯೆ ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಾಗ, ದುಃಖಗಳ, ದೀನ-ದುರ್ಬಲರ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುವಾಗ, ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದವರನ್ನು ಶರಣು ಬಂದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಾಗ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವುದು ಎನ್ನುವರು, ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಶರಣರು ಹೊಸದಾಗಿಸಿದರು.

ಶಕುನ ಕೇಳುವುದು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಕೇಳುವುದು, ತಿಥಿ, ವಾರ. ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ಮುಹೂರ್ತ ನೋಡಿ ಶುಭವೆಂದು ಬಂದಾಗ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವುದು, ರಾಹುಕಾಲ ಗುಣಕಕಾಲ ಎಣಿಸುವುದು-ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಶರಣರು ಖಡಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಮೂಢ ನಂಬಿಗಳೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರು ಇವನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ ಆಪ್ತೇ ಅಲ್ಲ ಇವು ಮನುಷ್ಯ

ಪ್ರಯತ್ನ ದೆದುರು ಇಂಥವೆಲ್ಲ ಗೌಣ, ನಾವು ಕೆಲಸ ಕೈಕೊಂಡ ಗಳಿಗೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ನಂಬಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಹೂರ್ತ ಕೇಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದೆಂದು ಶರಣರು ಅಂದೇ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸಾರಿದ್ದರೂ ನಾವೆಂದು ಇದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿಲ್ಲ. ಇಂದೂ ನಾವು ಶುಭ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ ಮುನ್ನ ಮುಹೂರ್ತ ನೋಡಿಯೇ ತೊಡಗುತ್ತೇವೆ, ಇದೆಂಥ ಪರಿಹಾಸ್ಯ, ಶರಣರ ಇಂಥ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ವೇದ, ಪುರಾಣ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಲ್ಲವೆಂದು ಶೋಧಿಸಿದರು. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅರ್ಥರಹಿತವಾದುದನ್ನು ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವಂಥವನ್ನು ಶರಣರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರದುಕೊಳ್ಳುವ ಜನರನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಮಾನವ ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರಿವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅನುಭವವೇ ವೇದ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದು, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವ ತನ್ನೊಂದು ವಚನದಲ್ಲಿ 'ವೇದ ವಿಪ್ರರ ಬೋಧೆ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂತೆಯ ಮಾತು, ಪುರಾಣ ಪುಂಡರಗೋಷ್ಠಿ ಆಗಮ ಅನೈತದ ನುಡಿ, ತರ್ಕ ವ್ಯಾಕರಣ ಕವಿತ್ವ ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ಇದು ಕಾರಣ ತನ್ನೊಳಗಿರಿದ ಅನುಭವದಿಂದ ಘನ ವಿಲ್ಲೆಂದ ಕಲಿದೇವರ ದೇವ' ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಇದರರ್ಥ ಶರಣರು ವೇದ ಆಗಮಗಳ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಅಂದು ವೇದಾಗಮಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಯಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ತು ಅವು ಜನರನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣರನ್ನಾಗಿ ಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ, ಶೋಷಣೆಗೆ ದೂರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಅರಿತು ಹೀಗೆ ಹೀಗೆದಂತಿದೆ. ಇದೊಂದು ವಿಧದ ಸಾತ್ವಿಕ ಕೋಪ. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಇಂಥ ಕೋಪ ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಬೇಕು.

ಯಾವುದೇ ಆಚರಣೆ ಇರಲಿ, ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಉಜ್ಜಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು, ನಂಬಬೇಕು ಎಂಬುದು ಶರಣರ ವಿಚಾರ. ನೀರ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಪವಿತ್ರರಾದವು, ಮರ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಪುನೀತರಾದವು ಎಂದು ತೃಪ್ತಿಪಡುವ ಜನ ಹಿಂದೂ ಇದ್ದರು. ಇಂದೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂಥವರ ಆಚರಣೆಗೆ ಯಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇವು ಜನರನ್ನು ಮೂಢರಾಗಿಸುವವು, ವಿಚಾರಶೀಲರನ್ನಾಗಿಸವು, ಎಂದು ಶರಣರು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದು ಅವರ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಶರಣರು ಅಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸ ಹೊರಟಿದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದೇನಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವರ ಮಧ್ಯೆ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಧು, ಹರಿಜನ ವರ

ಇವರ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ. ಈ ಘಟನೆ ಅವರ ಪ್ರಗತಿಪರ ಧೋರಣೆಗೆ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿ, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆದಿಡುವಂಥದು.

ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷನ ಸಮಾನಕಲ್ಪವೆಂದು, ಧಾರ್ಮಿಕ-ವಿಧಿ-ವಿಧಾನ ನೆರವೇರಿಸಲು ಅನರ್ಹಳೆಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೆಲ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ದೂರ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮನುವಿನ “ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮರ್ಹತಿ” ಎಂಬ ಮಾತೂ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳೆಂದು ಕೆಲ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಎಣಿಕೆ. ಅವಳು ಹೆರುವ ಯಂತ್ರ, ಭೋಗ ವಸ್ತು, ಪುರುಷನಿಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಬೇರು ಸಹಿತ ಕಿತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಅವಳೂ ಪುರುಷನ ಸಮಾನಳು ಎಂದು ಶರಣರು ಸಾರಿದರು. ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಎಲ್ಲ ಸೌಲತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಗೂ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದೇವತೆ ಎಂದು ಗೌರವಿಸುವುದೂ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ, ಪುರುಷನ ಗುಲಾಮಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲ, ಅವಳೂ ಪುರುಷನ ಸಮಾನಳೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಶರಣರು ಸಾರಿದರು. ಇಂಥ ಅವರ ವಿಚಾರ ನಮಗಿಂದು ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲವೇ ?

ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕ, ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ, ವಿಧಿ-ದೈವ ಇವೆಲ್ಲ ಮಾನವನಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪಿತ ವಾದಂಥವು, ಜನತೆ ಇವನ್ನು ನಂಬಿ ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕೂಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಪುರುಷ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣರು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವು ನಾವು ಇರುವಲ್ಲೇ ಇವೆ. ಸತ್ಯದಿಂದ ನಡೆದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳೆಂಬುವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುವೋ ನಮಗೆ ಅಪರಿಚಿತ ಲೋಕಗಳೇನಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯದು-ಕಟ್ಟಿದು ಇವೆರಡರ ಅಂತರವನ್ನು ಜನ ತಿಳಿಯಲೆಂದು ಇವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂಥವು ಎಂಬುದು ಶರಣರ ನಂಬುಗೆ. ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ಸದ್ಯದ ಬದುಕನ್ನು ದುರಂತವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈ ಬದುಕನ್ನು ಹೃದಯಾರೆ ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು, ಮನವಾರೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಈ ಜೀವನ ಕೊಡುವ ಸಿಹಿಗುಟುಕಿಗೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದಿರಬೇಕು, ಅಂದರೆ ಆಶಾವಾದಿಯಾಗಬೇಕು, ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಶರಣರು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆಂಬುದೂ ಜನತೆಗೆ ತಪ್ಪು ದಾರಿಗಳೆಯುವಂಥದು, ಜನರನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಖಗೊಳಿಸಿ ಆಲಸಿಗಳನ್ನಾಗಿಸುವಂಥದು. ‘ನುಡದಂತೆ ನಡೆದರೆ ಇದೇ ಜನ್ಮ ಕಡೆ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಂಬಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಶರಣರು ಬದುಕನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿದರು, ಜನತೆಯೂ ಇದರಂತೆ ನಂಬಿ ಜೀವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಈ ವಿಚಾರಗಳು ನಮಗಿಂದೂ ಪ್ರಸ್ತುತವೆನ್ನಿ ಸುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ ?

ಕಾವೇರಿ

ಕಾವೇರಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ
 ಎನ್ನುವದು ಸಾಕ್ಷಿ ರುಜುವಾತುಗಳಿಂದ
 ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.
 ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆ ಮುಂದೆಯೂ
 ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಬಾಳಬೇಕು,
 ಇದು ಮಧ್ಯಂತರ ನಾ ಯಮಂಡಳಿ ತೀರ್ಪು
 ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುಣಿಯಲು ಹೇಳಿತು
 ಕೇಂದ್ರ ಗೆಜೆಟ್
 ಹೆತ್ತವರು ಅತ್ತರು,
 ಕಾವೇರಿ ಆಶ್ರಯ ಕಳಕೊಂಡವರು ಸತ್ತರು
 ಸುದ್ದಿಯಾದಳು ಕಾವೇರಿ
 ರಸಿಕರೆಲ್ಲ ಕಾವೇರಿ ಕೇಳಿದರು
 ಯಾರೀಕೆ ! ಯಾರೀಕೆ ! ?
 ಎಳೆದಾಡಿ ನಲಿದರು, ನಮ್ಮಾಕೆ...ನಮ್ಮಾಕೆ
 ದ್ರೌಪತಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣದಲಿ
 ಪಂಥರಾಗಿ ಕುಳಿತ ಪಾಂಡುನಂದನರ ಪಾಡು
 ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸಕ ಸಂಸತ್ ಸದಸ್ಯರದು
 ಈಗ ಕಾವೇರಿ ಬೀದಿಗೆ ಬಿದ್ದು
 ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.
 “ಮಾನ ಕಾಪಾಡಿ... ಮಾನ ಕಾಪಾಡಿ...” ಎಂದು
 ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಡೇ ಕೈಬಿಟ್ಟರೆ ಕಾಯುವರಾರು ?
 ಮಾನ ಮುಚ್ಚಲು ಸೀರೆ ಕೂಡಬೇಕಾದ “ಕೈ”
 ಮಾನ ಕಳೆದಾಗ ಗತಿಯೇನು ?
 ತಮಿಳರಿಗೆ
 ಜಯ ಲಲಿತವಾಗಿದೆ
 ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬಂ... ಶಂಖ ಉದಿದಿದೆ,
 ಇಲ್ಲಿ ನೆಲ ಜಲಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟ ನಿರಂತರವಾಗಿದೆ.
 ಹೋರಾಟದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಟವೂ ಸೇರಿ
 ಕಾವೇರಿ ಅನಾಥವಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಅಂತರ ಬಹಳಾಯ್ತು

ಅಂದಿನ ದಿನದಾ ಮಾತೇ ಬೇರೆ
ಇಂದಿಗೆ ಅದನು ನೆನೆಯುವದ್ಯಾಕೆ
ಅಂತರ ಬಹಳಾಯ್ತು
ಇಂದಿನ ಉಸಿರೇ ಬೇರಾಯ್ತು

ಎಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಬದುಕುವ ಬಾಳು
ನಗುವು ನಲಿವು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲವು ಸಮಪಾಲು
ಇಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ಈ ಪಾಲು

ಹಾಲು-ಬೆಣ್ಣೆ ಮೊಸರಿನ ಜೊತೆಗೆ
ತುಪ್ಪದ ಸಡಗರ ಸವಿಯೂಟವಿಲ್ಲ
ತೇಗುವ ಕಾಲವದು
ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಲವಿದು

ಉಡುಗೊರೆ ಇದ್ದರೆ ಉಣ್ಣುವದಿಲ್ಲ
ಉಣ್ಣುವದಿದ್ದರೆ ಮನೆಮಠವಿಲ್ಲ
ಏನದಿರೀ ಸೊಗಸು
ನಮ್ಮೀ ಜೀವನದಿ ಸೊಗಸು

ಬಹಳಷ್ಟೋದಿ ಶಾಣ್ಣಾರಾಗಿ
ಅಗಸದಾಚೆ ಗ್ರಹಗಳಿಗ್ಗೋಗಿ
ಗೌರವಗಳಿಸಿದರು.
ನಮ್ಮೀ ಬಡತನ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಂಟಿಕೊಂಡು
ಇರುವ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಿಂದು
ಪ್ರಳಯವ ಹಾಡಿದರು
ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಅಲುಪಿದರು.

ಕೇಶಿರಾಜನ ವರ್ಗ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಎಸ್. ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ

ಕೇಶಿರಾಜ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರ ಸಣ್ಣದಲ್ಲ. ಜೈನ ಪರಂಪರೆಯ ಈ ಕವಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆದು ನಾಡಿಗೆ ನೀಡಿದ ಈ ಮಹೋಪಕಾರ. ಈ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬರಿ ಜೈನ ರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಇತರ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಜನರೂ ಗೌರವಿಸಿ, ಓದಿ, ಓದಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. “ಶ್ರೀ ಹಾಲೇಶಮಹಿಮಾಮೃತ” ಎಂಬ 1929ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಒಂದು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ “ಶಬ್ದ ಮಣಿಮಠ”ದ ಗುರುಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರು ಎಂಬ ಹೆಸರು (ಪು. 70) ಬರುತ್ತದೆ, ಈ ಜಂಗಮ ಮನೆತನವು ಜೈನ ಕೇಶಿರಾಜನ ಕೃತಿಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ತನ್ನ ‘ಅಡ್ಡ ಹೆಸರನ್ನಾಗಿ’ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಕಾರಣ ವೇನಿರಬೇಕು ? ಈ ಮನೆತನದವರು ದರ್ಪಣವನ್ನು ಪಾಠಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ಪರಂಪರೆಯವರಾಗಿರಲೇಬೇಕು.

ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಬರೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು 13ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ನಡುಗನ್ನಡದ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೇಶಿರಾಜ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಹಜವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿವೆ. ಅವನ ವರ್ಗ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಉದ್ದೇಶ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ದೇವಭಾಷೆ ಎಂಬ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಆರೈಕೆ ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿತ್ತು. ಶೋಷಕ ಜನ ವರ್ಗವಷ್ಟೆ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಅದು ಸಹಜವಾಗಿ ಸತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಶೋಷಿತ ಅಪಾರ ಜನಕೋಟಿಯಷ್ಟೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ಉಳಿವಿಗೆ ಮೂಲಕಾರಣ ಶಕ್ತಿ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವಷ್ಟು ಸಾಧನೆಗಳು ಹಿಂದೆ ಬೇರಾವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯದಿರುವುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕಾದ

ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ನಾವು ಶರಣಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಕಷ್ಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಇದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಕೇಶಿರಾಜನಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. 342 ನೇ (ಡಿ. ಎಲ್. ಎನ್. ಅವರ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ) ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ ಕನ್ನಡದ ಅಸಾಧಾರಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೇ 'ಗಮಕ ಸಮಾಸ' ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪದ ಕೇಶಿರಾಜನ ಸ್ವಂತಸೃಷ್ಟಿ, ಇದು ಅವನ ವರ್ಗಧೋರಣೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಸ್ವೀಕರಿಸ ಬಹುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಮಾಸ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆ ಕೇಶಿರಾಜನ ಹಿಂದೆಯೂ ಇತ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅತಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಬಹಳ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಅದರೂ ಇದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರಲು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸ್ವೀಕಾರ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಇದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಳುವ ವರ್ಗದ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಿನಂತ ಲೇಖಕರು, ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು.

'ಗಮಕ ಸಮಾಸ'ದಲ್ಲಿ ಅರಿಸಮಾಸ ದೋಷವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕೇಶಿರಾಜ ಅರಿಸಮಾಸ ನಿರ್ದೋಷವೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಗಳು ರಾಜಶಾಹಿಪರ ಜನ ಬಳಸುವ ಅರಿಸಮಾಸಗಳನ್ನು 'ಗಮಕ'ವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಕೂರಸಿ ಕಡುರಾಗಂ, ಮೊಗರಾಗಂ, ಅರಿಕನಾಯಕ, ಗುಣಕರ, ಗೊಂಡಂ (ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ರಳಕುಳ ಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಲ್ಲ), ಕಟ್ಟೀಕಾಂತಂ. ಮಾರ್ಬಲಂ ಇರ್ಬಲಂ, ಅಳಿಜನಂ, ತುರಗದಳಂ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ಮಂಗಳವಸದನಂ, ಮಂಗಳವರ, ಅರಸುಗುಣಂ, ಕಡುವರ್ಪಂ ಮುಂತಾದುವನ್ನು (ಸ್ತೋತ್ರ 185) ಉದಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವು ಅರಿಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಹಾ ಕವಿಗಳು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳು ಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಶೋಷಕ ವರ್ಗದವರು ಬಳಸುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬೆರಕೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಬಿರುದುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಗೆ ಉದಾ— ಗಜದ್ವಳಿ, ಗಜಪಾರು, ನರಲೋಕದಲ್ಲಣಂ, ಮಾಸಾಳಮದನ ಮಹೇಶ್ವರಂ, ಅಂಕತ್ತಿಣೇತ್ರಂ, ಗುಣಕ್ಕೆನಲ್ಲ ಗಣೇಶಂ, ನಳಮುಖಿ ಧವಳಂ, ದಳಮುಖಾದಿತ್ಯಂ, ರಾಯಕೋಳಾಹಳಂ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶೋಷಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬಿರುದುಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. "ಈ ತೆರದಿಂದ ಬಿರುವಿನೊಳಿತ್ತಾನಂ ಮಾಡಲಪ್ಪುದು" ಎನ್ನುವ ಕೇಶಿರಾಜ

*ಪೆರವು ಮನೀತೆರದಿನರಿವುದು, ಇವರಂತೆ ತಾಂ ಮಾಡಲಾಗದು" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವನ ವರ್ಗಧೋರಣೆ ಶೋಷಕರ ಪರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಯುಗದ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಕಾಲದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಅವಿರಿರುವವರಿಗೆ ಬಿರುದಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಶೋಷಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಥವಾ ಅವರ ಹಿತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಿರುದುಗಳ ಬಳಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಅರಿಸಮಾಸ್ವ ದೋಷವೇ ಇಲ್ಲವಂತೆ ! ಆದರೆ 'ಅರಸು ಕುಮಾರಂ', 'ಕೆಳದಿ ಸಮೇತಂ', 'ಮುಖ ತಾವರೆ' ಇವು ದೋಷಗಳಾದ ಅರಿಸಮಾಸಗಳು (ಸೂತ್ರ 185) ಸೂತ್ರ 90 ರಲ್ಲೂ ಸಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು (ತತ್ಸಮ) ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿ ಸಮಾಸ ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಪದಗಳಿರುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಉದಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರಸುಕುಮಾರನ ಬಾಣಲಿ ನರಪತಿತನಯ, ಇದೇ ರೀತಿ ಉಳಿದುವಕ್ಕೆ 'ತರಳಾಪಾಂಗದೊಳೆ', 'ಕೆಳದಿಯ ರೊಡನಾಂ', 'ಪರಿಗತ ಹಾಸ್ಯಂ', 'ಮುಖ ಸರಸಿಜಮಂ' ಎಂದು ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಕಾರನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಶಿರಾಜನೇ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ವರ್ಗ ಪದಗಳಿವೆಯೆಲ್ಲ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇನು ? ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಪೋಷಕವರ್ಗ ಸ್ಥಿತಿಗೂ, ಕೇಶಿರಾಜನ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದ ವರ್ಗಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಂತರವಿತ್ತು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ಹೇಳುವ ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೇಶಿರಾಜ, ಅರಿಸಮಾಸ ದೋಷವಿದೆ ಎಂದು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇತರರೇ ಗಮಕದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು,

ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬದಲುತ್ತಿದ್ದ (ಇವೇ ಜೀವಂತಿಕೆ ಲಕ್ಷಣ, ಚಲನೆಯನ್ನೂ ಶೋಷಿತವರ್ಗವೇ ಸಾಧಿಸುವದು, ಆದರೆ ಶೋಷಕವರ್ಗ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗೂ ವಿರೋಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ಸತ್ಯ ! ಪಾಣಿನಿ ಇಂಥ ಉದಾಹರಣೆ) ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪದಬಳಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಶಿರಾಜನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಶೋಷಕ ವರ್ಗದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಉದಾರವಾಗಿತ್ತೆ ? ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಕೇಶಿರಾಜನ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಪರ ನಿಲುವನ್ನು ಎತ್ತಿಹೇಳುತ್ತದೆ. 38ನೇ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆರಲ್, ಒರಲ್. ಎರಲ್, ಕೊರಲ್, ಸರಲ್, ಪರಲ್, ಮರಲ್, ನರಲ್, ಮುಂಗೈ ಸರಲ್ ಇವು ಲಾಂತಗಳು, ಇವನ್ನು ಗ್ರಾಮ್ಯರು ಅರಿಯದೆ ಕುಳಾಂತವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ನಾವು ಕೊರಳು, ಬೆರಳು, ಒರಳು, ಸರಳು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಶಿರಾಜನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೋಷಪೂರ್ಣ ನಾವು ಗ್ರಾಮ್ಯರು, ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಢರು ಎಂದು 'ಟೀಕು' ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದೆ.

ಆದರೆ ಭಾಷೆ ಹರಿವ ನೀರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಶಿರಾಜ ನಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನ ಕಟ್ಟುಪಾಡನ್ನು ಮೀರಿ ಹರಿಯುವದು, ಆಗ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಳಕೆ

ಯನ್ನು ತಪ್ಪು ಎಂದ (ಶೋಷಕರ ದೋಷಪೂರ್ಣ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಸರಿ ಎಂದ) ಕೇಶಿ
ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಈಗ ಎಲ್ಲರೂ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.
ಕೇಶಿರಾಜನಿಗೆ ಅರಿಸಮಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಉದಾರತೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಕೆ
ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೆರಳ್. ಒರಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಾಮ್ಯರು
ಅರಿಯದೇ ಉಚ್ಚರಿಸುವಂಥ ಪದಗಳು ! ಇದು ವರ್ಗಪರ ನಿಲುವಲ್ಲವೇ ? ಕೇಶಿ
ಹೇಳುವ ರಳ ಕುಳ ಕ್ಷಳ, ಶಕಟ ರೇಫಗಳ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪನ್ನು ಕಾಲ ಸ್ವೀಕರಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಅರಿಸಮಾಸ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ವರ್ಗಕ್ಕೆತಕ್ಕಂತೆ, ನಿರ್ದೇಶವೂ ಆಯಿತು,
ದೋಷವೂ ಆಯಿತು, ಗಮಕ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೋಷದ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಾಪ್ತ
ವಾಯಿತು. ಕೇಶಿಯ ವರ್ಗ ಧೋರಣೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ನಿದರ್ಶನ ಈ ಲಕ್ಷ್ಯ
ಪದ್ಯ ಒಕ್ಕಲಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇದೆ (219 ನೇ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ) “ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದಂ ।
ತಕ್ಕಮವಳ್ ಸಿತಗೆ. ಪತಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾಯ್ವಳ್ ನೋ ಟಕ್ಕ ಕಡುಸೊಂದಿ ನಾಣಲಿ ।
ಬಕ್ಕಬಯಲೊಳಮದಾರುಮಂ ಬಂಚಿಸುವಳ್ ॥

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕೇಶಿರಾಜ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪಕ್ಕಾಜನವಿರೋಧಿಯೂ ಆಗಲಾರ
ಶೋಷಕ ವರ್ಗವನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ, ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉದ
ಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವನ ಉದಾರಧೋರಣೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ವೈರುಧ್ಯವನ್ನೇ ನಾವು
ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 112 ನೇ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ
ಉದಾಹರಣೆ— “ಬಡವಾದಿರರಸ, ಕಾಲೋಳ್ ನಡೆದಪಿರಿ. ಒಡನಾರು ಮಿಲ್ಲ.
ಕಡಲೆಗಳೇಂ ನಿಮ್ಮಡಿಯೊಳಗೆ, ಪಡುವ ದೇಗುಲದ ಎಡೆಯಾವುದು, ಕಡದ ನಿಮಗಾ
ಈ ಎಡಲಾಯ್ತೆ ?” ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಡವನಾದ (ದಾನ ಕೊಡದ್ದರಿಂದ) ಅರಸನನ್ನು
ಮಾತ್ರ ವಿಡಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನಾಮಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ
ಕೊಡುವಾಗ (ಸೂತ್ರ 82) “ಅರಸಂ ಮೂರ್ಖಂ, ಸಚಿವರ್ ಸರಸ್ವತಿ ದ್ರೋಹರ್”
ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುತ್ತವೆ. “ಪೊನ್ನುಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ, ಚನ್ನಂ, ಕಲಿ, ಸತ್ಯವಾದಿ”
(79 ಸೂತ್ರ) ಎಂಬಲ್ಲಿನ ವ್ಯಂಗ್ಯವೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಆದರೆ ರಾಜಪರ, ಶೋಷಕ ವರ್ಗಪರ ಇರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಜತೆ ಹೋಲಿಸಿ
ದರೆ ಈ ಒಂದೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳು ಗೌಣವಾದಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

○

ಸ ಗ ರಾ ದ್ರಿ

ಸಗರಾದ್ರಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ
ಬುದ್ಧ ಮಲಗಿದ ಹಾಗೆ
ಅರಿವಿನ ಹೂವರಳಿ ನಿಂತಿದೆ
ತೆರೆದ ತಾವರೆಗೊಳದೊಳಗೆ !!
ಹಿಂದೊಂದು ದಿನವೇ ನೆಲದಿ
ಬುದ್ಧ ಪೂರ್ಣಮೆ,
ಅದೇ ನೆಲದ ಗರಿಮೆ!
ಸುತ್ತಲೂ ಜಾತ್ಯಾಂಧತೆಯ ರೋಗಿಗಳನು,
ಅರಿವಿನ ಕಣ್ಣು ಕಳಕೊಂಡ ವಿಕಲಾಂಗಿಗಳನು
ಶಿವನುಡಿಗಳ ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ಶವಗಳನು,
ಕಾಣುತ್ತ ಮರಮರನೆ ಮರುಗುತ್ತಿದೆ
ನಟ್ಟ ನಡುರಾತ್ರಿಯ ತಣ್ಣನೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳು
ನಡು ಹಗಲಿನ ಸುಡು ಬಿಸಿಲಾಗಿ.
ಕಾಡುತ್ತೇ ನೆಲದ ಬುದ್ಧನಿಗೆ
ಇಂಥ ಬದುಕಿನ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ
ಅದೇ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲೇ ಬುದ್ಧನೆದ್ದು
ಅರಿವಿನ ಮೇರುಗಿರಿಯನೇರಿ
ಮನುಕುಲಕೆ ಬೆಳಕಾಗಲೆಂದು
ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲುಳಿದನಂದು
ಅದಕೊಂದು ಪ್ರತೀಕವೆಂದು—
ಸಗರಾದ್ರಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ
ಬುದ್ಧ ಮಲಗಿದ ಹಾಗೆ
ಅರಿವಿನ ಹೂ ವರಳಿ ನಿಂತಿದೆ
ತೆರೆದ ತಾವರೆಗೊಳದೊಳಗೆ !!

ಬಾಲ್ಯದ ಚೆಲುವು

ಕಿರೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರ್ಯಾರಿ ಇಳಿವಾಗ
ಕುರಿ ಹಿಂಡು ಮಧ್ಯದಲಿ
ಜಿಗಿದಾಡಿ ಬರುವಾಗ ಎಂತಹ ಸೊಬಗಿತ್ತು.

ಹುಳಿ ಮಾವು ಹುಣಸೆ ಉಪ್ಪು
ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನುವಾಗ
ತಿಳಿನೀರು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಈಜಾಡಿ ನಲಿವಾಗ
ಎಂತಹ ಮೋಜಿತ್ತು

ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಭೇದ ಇಲ್ಲದೆ
ಸಂಗಡಿಗರಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲಿ ಕುಳಿತಾಗ
ಆಟ, ಓಟಗಳಲಿ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತಿದ
ಮೈ ಕೈ ಧೂಳು ಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಸೇರುವಾಗ
ಎಂತಹ ಹುರುಪಿತ್ತು

ಹಬ್ಬದ ಸಡಗರವು
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಡೆವಾಗ
ಕದ್ದೊಯ್ದು ಹಿತ್ತಲಲಿ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುವಾಗ
ಎಂತಹ ರುಚಿ ಇತ್ತು

ಜಾತ್ರೆಯ ತೇರಿಗೆ
ಉತ್ತತ್ತಿ ಒಗೆದು ಬರುವಾಗ
ಸವಾರಿ ಬಂಡಿಯಲಿ ಆಗ್ಗದ ಜಿಲ್ಲೆಬಿ
ತಿನ್ನುವ ಚಿಣ್ಣರ ಮೊಗದಲ್ಲಿ
ಎಂತಹ ಕಳೆ ಇತ್ತು

ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಶಾಸನಗಳು : ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ

ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ

ಒಂದು ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆ ರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಅನೇಕ ದಾಖಲೆಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನಗಳು ಬಹುಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ, ಅಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕೊರೆದ ಬರಹಗಳು ಇಂದು ಕೇವಲ ಮೂಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಶಿಲಾ ಲೇಖಗಳು ಇಡಿ ನಾಡಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ರೂಪ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಆಧಾರಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲು ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಾಮಗ್ರಿಯೆನಿಸಿವೆ.

ಸಗರನಾಡಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿರುವ ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕವು ಭೌಗೋಳಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ರಮಣೀಯ ಬೀಡು. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿಹೋದ ಅನೇಕ ಅರಸರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆಜ್ಞೆ, ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಆದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳೆನಿಸಿದವು. ಇಂಥ ಶಾಸನಗಳು ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂಶೋದಿಸಿದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ನೂರು ಶಾಸನಗಳಾದರೂ ಸಿಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಲಭ್ಯವಾದ ಎಂಭತ್ತು ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಸಮಗ್ರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು.

ಸಗರನಾಡು 500 ರ ಭಾಗವಾದ ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕವು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ, ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ, ಹೈಹಯ, ಕಳಚೂರ್ಯ, ಶಿಲಾಹಾರ, ಸೇವುಣ, ಬಹಮನಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ, ಹೈದ್ರಾಬಾದ ನಿಜಾಂ ಮತ್ತು ಬೇಡ ದೊರೆಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ದೊರೆತ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಶಾಸನಗಳು ಪ್ರಾಚೀನವಾದರೆ ಸುರಪುರ ಅರಸರವು ಆರ್ವಾಚೀನದವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂದು ದೊರೆತ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನವೆಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 939 ರ ಶಿರವಾಳ ಶಾಸನ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ 3ನೇ ಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಈ ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು.

ಶಾಸನದಲ್ಲಿ “ಸಗರನಾಡು” ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆಳುವ ಅಲ್ಲವುಂಡನೆಂಬ ಸಾಮಂತನನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ.¹

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೊರೆತ ಇದೆ ಶಿರವಾಳದ ಕ್ರಿ. ಶ. 1150 ರಲ್ಲಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನವು ಬಾಲುಕ್ಕ ಭೂಲೋಕಮಲ್ಲನಾದ 3ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಕಾಲದ್ದು. “ಮಹಾ ಮಂಡಳೇಶ್ವರ ಸೋವಿದೇವನು ಸಗರವರಾಜಿಂಬಾಡದ ಹೆಗಡೆ ದಂಡನಾಯಕಂ ಅಲ್ಲ ಪುರಿಯರಿಯರಸರುಂ ಸಿರಿವೊಳಲ ಪ್ರಭು ನಾಲ್ವರಸೆಟ್ಟಿಯರು ಕದಂಬೇಶ್ವರ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ” ಭೂಮಿಯನ್ನು ದತ್ತಿಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ, ²

ಇಲ್ಲಿಯ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಸಗರನಾಡು, ದಂಡನಾಯಕ ಅಲ್ಲಿಪುರಿಯರಸ ಮತ್ತು ಕದಂಬೇಶ್ವರ ಎನ್ನುವ ದೇವಾಲಯ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1188 ರ ಶಿರವಾಳದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ: “ಶಿರಾಳವಂಶದ ಮಂಡಳೇಶ್ವರ ಅಲಮೇಲದ ಸಿಂಗಿದೇವರಸ ಮತ್ತು ಆತನ ಅವ್ವ ನಾಗಲದೇವಿಯರು ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಘಟ್ಟಿಯ ಕೇತೆಯನಾಯಕ ಹಾಗೂ ಭಿಲ್ಲಮದೇವರ ಮಹಾಪ್ರಸಾಯಿತರಾದ ಪೆಯ್ಯಾಕರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ 1110ರಲ್ಲಿ ಶಿರವಾಳದ ಸಿದ್ಧಸಾತೇಶ್ವರ ದೇವರ ಅಂಗಬೋಗ, ರಂಗಬೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಎಳಮೇಲ ತ್ರಿಂ ರ ಬಳಿಯ ಮುರುವಡಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿಯ ನಿಧಿ, ನಿಧಾನ, ನಿಕ್ಷೇಪ, ಪಾಷಾಣ, ವೃಕ್ಷ, ಗುಲ್ಮ, ಕಲ್ಲಕಣಿ, ದಂಡದೋಷ, ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡ ಸಿದ್ಧಸಾಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವೇ ಇಂದಿನ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ. ಮುರುವಡಿಯೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಸಿಂದಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮುರುಡಿ ಗ್ರಾಮವೇ ಅಂದು ಅಲಮೇಲ ಆಡಳಿತಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು.

ಮದ್ರಿಕೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ನಾಲ್ಕು ಶಾಸನಗಳ ಪೈಕಿ ದರ್ಮೈತಿ ತೋಟದಲ್ಲಿಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನ ಶಾಸನವು ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಗ್ರಾಮನಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸಬೆಳಕು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನ ಪ್ರಕಾರ ಚಾಳುಕ್ಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನು ಯಾದಗೀರ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ದೇವರಸನೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈತನ ಮಾಂಡಳಿಕನಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದ್ದರಕಿ ನಗರದ ಸರ್ವದೇವಭಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಐನೂರ್ವರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿ. ಶ. 1020 ರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಿರಿವಾಳ ವಾರಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಂಬಟ್ಟಿಯಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖವಾಗಿ ಮತ್ತರ

1) ಶ್ರೀ ನಾಗರಾಜರಾವ್- ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ 30-11-1975.

2) ಶ್ರೀ ಬಕವರಾಜ ದೇಶಮುಖ್- ಸಗರನಾಡು ದರ್ಶನ ಪುಟ 179.

3) ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ಸುರಪುರ- ವಿದ್ಯಾಶ್ರೀ 1988 ಪುಟ 67.

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮನೆ, ಒಂದು ಹೊದೋಟವನ್ನು ಎಮ್ಮೇಶ್ವರರಿಗಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲಿಯ ಗಮನಾರ್ಹ ಗ್ರಾಮನಾಮಗಳೆಂದರೆ ಏತಗಿರಿಯೆಂಬುದು ಯಾದಗೀರನ್ನು ಕುರಿತಾದರೆ; ಹೊನ್ನಂಬಟ್ಟಿಯೆಂಬುದು ಹೋತ ಪೇಟೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋತಪೇಟೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಸಿರಿವಾಳ ಗ್ರಾಮದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟ ಅಂದಿನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಂದು ಸಂಶೋಧಕರು ಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ

ಕ್ರಿ.ಶ.1076 ರಲ್ಲಿಯ ಚಾಳುಕ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ದೇವನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧರಿಯಾಪುರ ಶಾಸನವು ಚರಿತ್ರೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಜೋಗಿನಕರೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟ ದಂಡನಾಯಕನ ಉಲ್ಲೇಖ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲದ ವಡಿಗೇರಿ ಶಾಸನಗಳು ಆತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹವಾದವುಗಳು. ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯರು ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ದಿನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1076 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಶಾಸನ ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ “ವಡಿಗೇರಿ” ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಬಂಧೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಇದೇ ತಾಲೂಕಿನ “ನಡಾಳಿ” ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯಗಳೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಪುಲಿಯರಸ ಎಂಬ ದಂಡನಾಯಕನ ಸಮಕ್ಷಮ ಧಾಯಿಮಯ್ಯನೆಂಬ ಸಾಮಂತ ವಡಿಗೇರಿಯ ಧಾಯಿಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಂಗಭೋಗ, ರಂಗಭೋಗದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಳಮೇಲೆಯ ಸಿಂಹಪರ್ವಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೊಳಪಟ್ಟ ಪಂಡಿತನ ಮುಖಂಡತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಠಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಠದಲ್ಲಿದ್ದ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಊಟ ವಸತಿಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. *

ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಳುಕ್ಯ ತ್ರಿಭುವನ ಮಲ್ಲನ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವೊಂದು ಗೋದಿ ಗ್ರಾಮದ ಇಂದಿನ ಚಂದಾಹುಸೇನಿ ದರ್ಗಾದ ಹತ್ತಿರ ದೊರಕಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ “ದಂಡನಾಯಕ ದುಗ್ಗರಸ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಡೆ ನಾಕರಸರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಸಂಗಮೇಶ ದೇವಾಲಯವಿದ್ದು, ಅದರ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದತ್ತಿಬಿಟ್ಟ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಂಡಿದೆ. ಇಂದು ಗೋದಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದರೆ ತ್ರಿಭುವನಮಲ್ಲನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗಮೇಶ ದೇವಾಲಯವು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

4) ರಂಗರಾಜ - “ವಡಿಗೇರಿ ಶಾಸನ : ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ”

— ಕೆ. ಆರ್. ಆಯ್, ಧಾರವಾಡ 1989-90.

ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಓದದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಮದ್ರಕಿ, ಮುಡಬೂಳ. ಇಬ್ರಾಹಿಂಪುರ, ಚಟ್ಟಳ್ಳಿ, ಬಲ್ಕಲ್, ಗುರುಸುಣಗಿ, ಭೀಮ ರಾಯನಗುಡಿ, ಉಮ್ಮರದೊಡ್ಡಿ ಮುಂತಾದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಹೊಸರೂಪ ಸಿಗುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಶಹಪುರ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿರುವ “ಸಗರಗಡ”ದ ತರುವಾಯ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ನವನಗರವೇ “ಹೊಸ ಸಗರ”. ಮುಸ್ಲಿಂ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಈ ಸಗರವು ಸೈನಿಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಿಬರಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯಗೊಂಡ 21 ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 10 ಶಾಸನಗಳು ಬಹುಮನಿ ಅರಸರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದರೆ, ಉಳಿದ 11 ಶಾಸನಗಳು ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ.

2ನೇ ಮಹ್ಮದ್‌ಷಾಹನ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕೋತವಾಲದ ಮುಬಾಕರನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1310-11 ರಲ್ಲಿ ಸಗರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಟ್ಟಡ ಹಾಗೂ ಸಗರಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣಾ ಗೋಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಆಪೇರಖಾನ ಕಟ್ಟಡದ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಏಳು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ಶಾಸನವು “ಸಗರ” ವೆಂಬ ನಗರದಾಮ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಜರತ್ ಶೂಪಿಶರ್ಮಸ್ತ ಘೋರಿ ಮೇಲಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. 1391-92 ರ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಾಸನವೊಂದು “ಬಹುಮನಿ ದೊರೆಯೂ ಪರ್ಶಿಯಾ ದೇಶದ ಮೂಲದವನೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಏಳು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಘರೀದ ಎಂಬ ಲಿಪಿಕಾರ ಬರೆದ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವದು. ಶೇಖ ಮನ್ವರ ಬಾದಷಾ ಮಸೀದಿಯು ಬಹುಮನಿ ಮತ್ತು ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಮನೆತನದ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಆದರಂತೆ ಫಿರೋಜ ಷಾ ಬಹುಮನಿಯು ಕ್ರಿ. ಶ. 1407 ರಲ್ಲಿ ಸಗರದ ಮುಖ್ಯ ದ್ವಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹಜರತ್ ಮನ್ವರ ಶಹಾನ ಘೋರಿಯ ಅಧಿಪ್ತಾನದ ಮೇಲಿರುವ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಫಿರೋಜಶಹನ ಆದೇಶದಂತೆ ಕೋತವಾಲ ನಾದ ಮುಬಾಕರನು ಸಗರನಗರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬುರುಜುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದ್ವಾರ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಪರ್ಶಿಯಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂಭತ್ತು ಸಾಲಿನ ಈ ಶಾಸನವು ಜಮಾಲ್‌ದ್ದೀನ ಮುಖ್ತಿಯು ಬರೆದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮನ್ವರ ಬಾದಶಹ ಘೋರಿಯ ಹತ್ತಿರದ ಕಂಬದ ಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಅಡಿ ಆರು ಇಂಚು ಉದ್ದ. ಒಂದು ಅಡಿ ನಾಲ್ಕು ಇಂಚು ಅಗಲವಿರುವ ಈ ಶಾಸನವು

ಪಾಠಸಿ ಶಾಸನ ಓದುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಅರುಣಗಿ ಮಣಿಯಾಗಿರುವೆ.

ಪರ್ವಿಯಾ ಭಾವೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿದೆ. “ಅಮ್ಮಾಹಿವಾ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆಯಿಂದ ಮಸೀದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಾದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಶಾಸನ ವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ” ಅದರಂತೆ ಸಗರದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನು ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ಸಗರ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಬೀರುವದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ.

ತಾಲೂಕಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾದ ಶಹಪುರ ನಗರವು ಮುಸ್ಲಿಂ ಅರಸರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೆತ್ತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖ ಏಳು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಸನದುಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ “ಮಾನುಲೆ ನಸರತಬಾದ್” ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವಕಾಲಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾನಿ ಅರಸರು ಇದಕ್ಕೆ “ಸಗರಗಡ್” ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ಕೆಲ ಸಹಿತ ದೇವಗಿರಿ ಯಾದವರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದಳವಾಯಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1300 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಾಗ ಬರೆಯಿಸಿದ ಪರಸಿ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.⁵

ಕ್ರಿ. ಶ. 1555 ರಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಅಳ್ವಿಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಶಹಪುರ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿರುವ ಕೋಟೆಯ ಎರಡನೇ ದ್ವಾರದ ಮೇಲಿನ ಶಾಸನವು “ಮಹಮ್ಮದ ಯುಸೂಫ್” ಸದರಿ ಕೋಟೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಕಾರಣ ನಾದನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶಹಪುರ ನಗರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕ ಪೂರ್ಣ ಶಾಸನವೆಂದರೆ ನಗರದ ಪಶ್ಚಿಮ ದ್ವಾರದ (ದಿಗ್ಗಿ ಅಗಸ್ತಿ) ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರುವ ಶಾಸನ. ಇದು ಕ್ರಿ. ಶ. 1558-59 ರಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನಾದ ಅಲಿ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಕೆತ್ತಿಸಿದನು. ರಾಸನದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ “ಬಿಸ್ಮಿಲ್ಲಾ” ಎಂಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೈವ ಸ್ತುತಿಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಖುರಾನದ ಆರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮತ್ತು ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ಸಾಲು ಹಾಗೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆರವತ್ತೆನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಂಕ್ತಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಶಹಪುರ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತೆಂದು ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಮಾಣ ಗೊಂಡ ಈ ನಗರಕ್ಕೆ “ನಸರತಬಾದ್” ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದುವೆ ಮುಂದೆ ಬಿಜಾಪುರ ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ “ಶಹಪುರ” ವೆಂದು ಮಾರ್ಪಡಾಯಿತು.

ಶಹಪುರ ಕೋಟೆಯ ಮೊದಲದ್ವಾರದ ಮೇಲಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. 1567-68 ರ ಪರಸಿ ಶಾಸನವು ಮೂಲತಃ ದೇವದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಶಾಸನದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ದೇವದುರ್ಗದ ಹೊರ ಕಾವಲು ಗೋಡೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಕ್ಕೆ ಪುನರ್ ವಸತಿ ಮಾಡಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1567-68 ರಲ್ಲಿ ಮೀರ ತಾಜೋದ್ದೀನ

5) ಕಪಟರಾಳ- ಸುರಪುರ ಸಂಸ್ಥಾನ ಇತಿಹಾಸ ಪುಟ-12.

ನೆಂಬ ಕಿಲ್ಲೆದಾರ ಅಲಿಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಾಗ ಶಹಪುರ ಕೋಟೆಯ ಮಹದಿ ಬುರುಜಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಶಾಸನ ಕೆತ್ತಿ ಇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಶಹಪುರ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶಾಸನವೆಂದರೆ ಮಹದ ಬುರುಜಿನಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿ.ಶ. 1566-67 ರಲ್ಲಿ 2ನೇ ಅಲಿಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ ಶಾಸನ ಮಹದ ಬುರುಜನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1566 ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಪುರಸಭೆಯ ಪಶ್ಚಿಮದ ಚಂದಣ್ಣನ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್ ಹಸನನ್ನು ಜುನಿದಬೀಯ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಘೋರಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಘೋರಿ, ಮಸೀದಿಗಳು ಶಹಪುರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಶಹಪುರ ಕೋಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಂದಾಗಿ ಬಾವಿಯೆದುರಿನ ಬುರುಜಿನಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. 1566-67ರ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸನವೊಂದು “ಈ ಕಟ್ಟಡದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯ ಕಿಲ್ಲೆದಾರ ಪಹ ರಝಾಕನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಲಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊನೆ ಶಾಸನ 2ನೇ ಅಲಿ ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ ಕಾಲದ್ದು. “ಹಜರತ್ ಮೂಸಾಖಾದ್ರಿ ಮಸೀದಿಯನ್ನು” ಕ್ರಿ. ಶ. 1667-68 ರಲ್ಲಿ ಶೇಖ ಅಬ್ದುಲ್ ಹಸನ್ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಡಾ. ಯಾಜದಾನಿಯವರು ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶಹಪುರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಏಕದಂಡಗಿಮಠದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಶಾಸನ ವಿಜಯನಗರ ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1520 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮಠಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಜಯರೇಖಾ ತಾಮ್ರಪತ್ರದಿಂದ “ಶಹಪುರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮಠಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದತ್ತಿ ಖಾತೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಖಚಿತಪಡುತ್ತದೆ. 7 ತಾಮ್ರಪಟದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅಂತರವಳ್ಳಿಯ ನಿರಂಜನಯ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂರು ರೂಪದಯ್ಯನವರು ಆನೇಗುಂದಿಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಯಾರು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಸದೋಜಾತಸ್ವಾಮಿಯೊಡನೆ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಹೂಡಿದಾಗ ವಿಜಯನಗರ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿತ್ಯ ಪಂಡಿತರ ಸಭೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಾದಿ-ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟುತ್ತರಗಳನ್ನು ಒರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಒದಗಿಸಿದ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮೋಜಾತ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಆ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರೆಂದು ತೀರ್ಪು ನೀಡಿ ಅವರಿಗೈಜಯರೇಖಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಇದುವೆ ತಾಮ್ರ ಪಟದ ಬರವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಎಂದು ಸುರಪುರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

7) ಬಿ. ಆರ್. ಸುರಪುರ -ವಿದ್ಯಾಶ್ರೀ 1588

ಶಹಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಕೊನೆಯ ಶಾಸನಗಳೆಂದರೆ ಸುರಪುರ ಬೇಡದೊರೆಗಳ ವನದುರ್ಗ ಶಾಸನ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1747-52 ರಲ್ಲಿ ಮೊಂಡುಗೈ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ವನದುರ್ಗ ಕೋಟೆಯ ಪ್ರಥಮ ಹಾಗೂ ದ್ವಿತೀಯ ದ್ವಾರದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಕೆತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೋಟೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ-ರಚನೆ-ಸ್ಥಾಪಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಶಾಸನಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ○

ಶೋಭೆ ಸಂಗುಪ

ವಸಂತಕೆ

ತಂದಿತು ಚೈತ್ರವು ಹೊಸಕಳೆ
ಹಾಡಿತು ಕೋಗಿಲೆ
ಅರಳಿತು ನೈದಿಲೆ
ಆನಂದದ ವಸಂತದಲ್ಲೇ
ಚಿಗುರೊಡೆಯೆ ಮರಗಿಡ
ದಳ ಬಿರಿಯೆ ಹೂ ಗಿಡ
ಇಹುದೆಮ್ಮ ಸಂತಸವು ನಿಬಿಡ
ಮಾವು ಜೇನಿನ ಹನಿ
ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದ ಕಹಿಸಿಹಿಯ ಖನಿ
ತಂದಿತು ಹೊಸ ಕಳೆ ವಸಂತದಿಂದ
ನವ ಸಂತಸದ ಸೌಂದರ್ಯ ನಿಧಿ
ಇರಲೆಲ್ಲರ ಬಾಳು ಸಂತಸದ ಹರಕೆ
ಇದುವೆ ಎನ್ನ ಹಾರೈಕೆ.

“ಕ್ರಾಂತಿ”

— ರಾಜಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ

“ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲದೇ ನಾನು
ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರೆ
ದ್ವೇಷವನ್ನೂ ಕೂಡ

—ಚಂಪಾ

ಪ್ರಿಯ ಬೋಳಿ ಮಗನೇ,
‘ಕ್ರಾಂತಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ’

ಅಂತ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ‘ಇಲ್ಲಾ’ ನಕ್ಷಲಿ
ಯರ ಗುಂಪು ಸೇರಿ ಸತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ಪುಣ್ಯ ತಿಥಿ ಆಚರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿ
ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೊಂದು ಭಾವಚಿತ್ರ ತೂಗುಹಾಕಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ
ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟಿ
ದ್ದರೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತೋ ಮರಿ ನೀನು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಸಾಯೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ,

ಆದರೆ ಯಾವಳೋ ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯ ಬದುಕಿನ ಹಮಾಲನಾಗಿ ಅವಳ ಸಂದಿ
ಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಂಧುಮೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಅಂತಾನೂ ಹುಣಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ ದಾಮೋದರ
ನಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಎಂಟುಗಂಟೆಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅದೇ ಊಟಾ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು
ಕತ್ತಲೆಯ ಕಂತ್ರಿ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಊರಿನ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿದಾ
ಮಾನಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಈ ದಾಮೋದರ ಬಂದು
ಬೊಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಜೋಪಡಿ ಪಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿರ ಕ್ರಾಂತಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದ
ಅಂತ ಹೇಳಿದ, ಖರೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದ್ರೆ, ಬಹಳ ಬಹಳ ಖುಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಂ ಕೊನೆಗೂ
ನೀನು ಎಲ್ಲೋ ಪ್ರಾಣ ಪಕ್ಷಿ ಹಂದಿ ನಾಯಿಯಂತೆ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದೀಯಾ
ಎನ್ನುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಖುಷಿಪಡುವ ಮಾಮೂಲಿ ಮನುಷ್ಯ
ನಾನಲ್ಲ ಅಂತ ನಿನಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಗೊತ್ತು.

ಜೋಪಡಿ ಪಟ್ಟಿ ಅಂದ್ರೇಲೆ. ಅಲ್ಲೂ ಸಂಘಟನೆ, ಹೋರಾಟ, ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತೆ ಶುರು ಮಾಡಿರಬಹುದೇ ? ಎಂಬ ಊಹೆಯೇ ನನ್ನ ಅತೀವ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ದಾಮೋದರನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಹೊಸಗುಟ್ಟು ನನ್ನ ಕಿವಿಯ ತಮಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಕ್ಷಣವೇ ಇಡೀ ನನ್ನ ದೇಹ ಪರಾವರ್ತಿತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೊಳ ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನೀನು ದಾಮೋದರನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಜೋಪಡಿ ಪಟ್ಟಿ ಬಳಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಳಿ ತೊಗಲಿನ ಬಂಡವಾಳಗಿತ್ತಿ ಹುಡುಗಿಯಿದ್ದಳಂತೆ ಮದುವೆಯಾದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿ ಮಾತಾಡಲೂ ಪುರುಸೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ, ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬರ್ರಂತ ಹೊರಟು ಹೋದೆಯಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಕ್ರಾಂತಿ' ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಿಯ ಬೋಳಿಮಗನೇ ಅಂತ ಸಂಭೋದಿಸಿದ್ದು.

ಈ ಪ್ರಿಯ ಬೋಳಿ ಮಗನೇ ಎನ್ನುವ ಮಾಣಿಕೃದ ದೀಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವನೂ ನೀನೇ ಎಂಬುದು ನಿನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕ ಇರಬೇಕಲ್ಲಾ ? ಅವತ್ತು ನೀನು ಚಿತ್ತಾಲರ 'ಶಿಕಾರಿ' ಕಾದಂಬರಿ ಓದಿ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಈ 'ಬೋಳಿಮಗನೇ' ಅನ್ನೋದರ ಬಳಕೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು, ಹನೇಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಂತಯ್ಯ ಬಾಪ್ಪಾನ ಮಗ ನಾಗಪ್ಪನ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಲಕ್ಷಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಸವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ನನಗೂ ಆ ಕಾದಂಬರಿ ಓದು ವಂತ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದು ನೀನು ತಾನೆ ? ನೀನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲೂ ಕ್ರಾಂತಿ, ಕೌಪಿನ ಕಟ್ಟಿ ಕಾವಿ ಹಾಕಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಂಡ ಕಮಂಡಲ ಹಿಡಿದು ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು ಅಂತ ನನ್ನ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ, ಆ ಯಾವಳೂ ಹಾಳಾದ ಬಂಡವಾಳಗಿತ್ತಿ ಹೊಲಸು ರಂಡೆಯನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನೋ ಮೈತ್ರೇಯಿಯನ್ನೋ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹಾಳಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಪಡಲು ಖಂಡಿತಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಎಂಬತ್ತರ ದಶಕದಿ ಶಾಹಾಬಾದ. ವಾಡಿ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನ ಸಂಘಟಿಸಿ ಚಳುವಳಿಯ ಮಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗುವಂತಹ ನಾಯಕತ್ವ ಕೊಟ್ಟು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಕಾಫಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಬೈಕ್ ನ್ ಟ್ಯೂಬರಿನಿಂದಾಗಿ ಸತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರವರ ಏಕೈಕ ಸುಪುತ್ರ ನೀನೇ ಏನೋ ? ನಾನು ಭಾಟಾ ಚಪ್ಪಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಪೌಡರ್ ಬಳಿದು ಕೊಂಡಾಗ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿ ಬೂಜ್ಜ್ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಂತ ಗೇಲಿ ತಮಾಷೆ ಕಟಕಿಯಿಂದ ವ್ಯಂಗವಾಡಿ ವಿವರವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಮ್ರೋಡ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಕುಮಾರ ಯಾವಳೋ ಬಂಡವಾಳಗಿತ್ತಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಕಾರುಬಾರಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ತು ಹೇಗಿದ್ದಿರಬೇಕು ನೀನೇ ಊಹಿಸಿನ್ನೋಡು.

ಹಾಂ... ಕ್ಷಮಿಸು ಕ್ರಾಂತಿ, ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಗೌರವಗಳಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬೈಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ನಾನು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಶಾಹಾಬಾದಿನ ವಲ್ಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲ ಚೌಕಿನ “ಪಾಟೀಲ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್” ಎರಡನೆಯ ಮಹತಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಪಾರ್ಟ್ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ನೀನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವ ಕಿಡಕಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಾನು ಪ್ರತಿ ರವಿವಾರ ಪ್ರೀತಿಯ ಉತ್ತಪ್ಪ, ಯಾ, ದೊಸಗಾಗಿ ಕಿಡಕಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾ? ಹಾಂ ತಡೆ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಆದರೆ ನಿನಗೀಗ ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ದುಃಖವಾಗಬಹುದೇ? ಎಂಬ ಯಕ್ಷ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನೆದುರಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ದುಃಖ ಪಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಯಾವ ಇರಾದೆಯೂ ನನಗಿಲ್ಲ. ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೂ ಸಂತೋಷ ಪಡುವಷ್ಟು ಸಿನಿಕ ಕಾಮ್ರೇಡ್ ನೀನಲ್ಲ ಅಂತ ನಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

“ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕನಿಸಿನಜನ ತುಂಬಾ ಸಿನಿಕರಾಗಿರಾರ” ಅಂತ್ಯೇಳಿ ಉದ್ದೇಶ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ರೇಗಿಸಿ ಕಿಲಕಿಲನೇ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ‘ಅಲಕಾ’ ಹಾಂ ಅದೇ ಕೆಳಗಿನ ಮನೆ ರಾಧಾಬಾಯಿ, ಮಾವತಿಯವರ ಕಿರಿಯ ಮಗಳು ‘ಅಲಕಾ’ ಸೂಸೈಡ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಸತ್ತು ಬಿಟ್ಟಳು. ಈಗಾಗಲೇ ಮೂರುದಿನ ಕಳೆದು ಹೋಗಿವೆ. ನಿನೆಯಿಂದಷ್ಟೇ ಅವಳ ಸಾವಿನ ಗುಂಗಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಏನೂ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಂ, ಮತ್ತೆ; ಅಲಕಾಳ ಸಾವಿನಿಂದ ಉಪವಾಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅಮ್ಮೋಬೇಡ ಕನ್ನಡ ಕಣ್ಣೀರಾದರೂ ಸುರಿಸಬೇಕಾದ ನೀನೇ ಯಾವುದೋ ಬಾಲ್ಯನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಆ ಬಂಡವಾಳಗತ್ತಿಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಹುಚ್ಚೋ ಕೂಲ್ಕೋ ಹಾಕ್ತರಬೇಕಾದರೆ... ಹಾಂ, ಉಪವಾಸ ಅಂತ ಹೇಳಿದ ನಲ್ಲಾ ಪೌದು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ರೂಮು ಬಾಡಿಗೆನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಯಾರ ಹತ್ತಿರಾನೂ ಹಣ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೇನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಭಾವನೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಹೋದ ವರ್ಷ ಶಾಹಾಬಾದಿನ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಂಪನಿ ಲಾಕ್‌ಬೆಟ್ ಆದಾಗ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಪಶುಪತಿ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋದ ಇರಲಿ ಬಿಡು ಇವೆಲ್ಲಾ ಮಾಮೂಲಿ ವಿಷಯ ತಾನೆ?

ಕ್ರಾಂತಿ ನಿನಗೆ ಆ ಬದುಕು ಹಿಂಸೆ ಅನಿಸ್ತಾ ಇಲ್ಲವಾ? ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿಚ್ಚಿನಿಂದಾಗಿ ನಿನಗೆ ಈ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಂದು ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪು ಭಾವಿಸಬೇಡ. ಮಯಸ್ಸಿ

ನಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಚಿಕ್ಕವ ನನ್ನೊಳಗೆ ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಭ್ರಮೆಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರಲೂ ಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ? ನಾವು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಹಾದಿಗಿಂತಲೂ ಕಟ್ಟಿದ ಕನಸುಗಳೇ ಭಾರವಾದುವಲ್ಲ, ನನ್ನೊಳಗೆ ಇಂತಹ ನಿರ್ಧಾರ ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ಒಳವಿದ್ಯುತ್ತಿ ನಂತೆ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಆ ನಿರ್ಧಾರ ಈ ಮೊದಲೇ ಸ್ಪೋಟಗೊಂಡಿದ್ದರೆ. ನಿಮ್ಮವ್ವ ಗೋಳು ಹೋಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೊರಗಿನಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀನೀಗ ಆ ಬಂಡವಾಳಗಿತ್ತಿಯವಳ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ಬದುಕುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೀಳಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾಸಿಂಗ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು “ಉತ್ತಿಷ್ಠೋಭವ”.....ಎಂಬ ಉಗುಳು ಮಂತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ಐದು ಸುತ್ತಬಂದು ಮೂರಳೆಯ ಜನಿವಾರ ಕಿತ್ತಿ, ಆರಳೆಯ ಜನಿವಾರ ಧರಿಸಿ ಕುರಿಮರಿಯಂತವಳನ್ನ ವರಿಸಿ ಗಂಡನಾಗಿ, ಅಪ್ಪನಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷದ ಹಾದಿಯಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಾಶ್ಯಪದ ಕರಿನೆರಳಲ್ಲೇ ಕೂತು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧವರು. ಗಾಂಧೀವಾದವನ್ನ ಸಾರಸಗಟಾಗಿ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಲೇ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನ ಯಾಕೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಅನ್ನೋದು ಆಗ ನಮಗ್ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಗಾಂಧೀಯ ಮನಸ್ಸು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ವಿಚಾರದ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿಯಂತವರು ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಏನೋ ? ಲೋ ಕ್ರಾಂತಿ ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೊಂದು ಗುಮಾನಿಯಿದೆ. ಭದ್ರಬುನಾದಿಯಂತಹ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಹೊಂದದ ನಮ್ಮಂತವರು ಹುಸಿಕ್ರಾಂತಿ ಕಾರಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರಾದವರು” ಅಂತ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಮಾತಿಗೆ ನಾನೂ ಹೊರತಲ್ಲ, ಯಾಕೆಂದರೆ; ಹೋದ ವರ್ಷ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರೆಯಲಾಗದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ನಿನ್ನ ಸಾಮಿಪ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನನಗೆ ಈ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಶಾಹಾಬಾದ ಶರಣಬಸಪ್ಪನ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಹುಡುಗಿಯರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೊಬ್ಬಳು ಕಿಸಕ್ಕಂತ ನಕ್ಕಿದ್ದೇ ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು “ನಾನು ಬಡವಿ ಆತ ಬಡವ” ಒಲವೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಅಂತ ಅಜ್ಜ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಾಲು ಗುನುಗುನುಸಿ ಅವಳ ಬಡತನದ ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲ ಹರಳು ಗಟ್ಟಿ:

ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಬದುಕೇ ಬಂಗಾರವಾಯಿತೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಮದುವೆಯಾಗುವ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡಿದಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ನೌಕರಿ ಬಂದು ಬಡತನ ಹೋಗಿ ಸಿರಿತನದಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡ ಆ ನನ್ನ ಬಡವಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮದುವೆಯಾದದ್ದು ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೋ ನೋಡು ಕ್ರಾಂತಿ ಈ ಹುಡುಗಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಂಡವಾಳಗಿತ್ತಿ ಮಡದಿಯನ್ನ ಬೈದೆ ಅಂತ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಬೇಡ, ಈ ಹುಡುಗಿಯರೇ ಹೀಗೆ ಎನ್ನುವ ಒಟ್ಟು ತೀರ್ಮಾನವೂ ನನ್ನ ದಲ್ಲಿ ಅಂದ ಹಾಗೆ ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಿಂದ ನನಗೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡ್ತಾ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಯ ರಕ್ತ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಬೈಗುಳಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡರೂ,

ಈ ನನ್ನ ಬಡವಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಾದಿ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತೆ ? ಅದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೇಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಬಹಳ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಮಡದಿಗೆ ಬೈದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ, ಅರೆ, ಕೆಳಗೆ ರಾಧಾಬಾಯಿ ಮಾವಶಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೋರಾಗಿ ಅಳುವ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಲಕಾ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಗೊತ್ತಾದಿ ಯಾರೋ ನೆಂಟರು ಬಂದಿರಬಹುದು, ಇರಲಿ ಬಿಡು, ಇದು ದಿನಾ ಇದ್ದಿದ್ದೇ ಮಹಾ ರಾಯಿತಿ ಯಾಕಾದರೂ ಸತ್ತಳೋ ? ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಸುರಿದು ಕೊಂಡೋ ಇಲ್ಲಾ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡೋ ಸತ್ತಿದ್ದಳು ಅಂದ್ರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕಾಟ, ಗಂಡ, ಅತ್ತೆ, ಮಾವರ ಕಿರುಕುಳ ಅಂತ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಕಾರಣ ಹುಡುಕಿ 'ವುಯ ವಾಂಟ ಜಸ್ಟಿಸ್', ಧನ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ದಿಕ್ಕಾರ !, ಲಾಲ್ ಬೋಟಾ ಬೆಂದಾಬಾದ್' ಎಂದು ಒಂದು ನಾಲ್ಕು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೀದಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಾದರೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನು ಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಯದಾದಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಡನೆ ಪತ್ರ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಂಡವಾಳಗಿತ್ತಿ ಮಡದಿಗೆ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಉತ್ತಪ್ಪ, ಯಾ, ದೋಸೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ? ಪತ್ರ ಬರೆ,

ಇಂತಿ, ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯ.

ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ

ಅವನಿಗಿಲ್ಲ
ವಿಳ್ಳಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಜ್ಞಾನ
ಮತ್ತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ
ಮಾನ-ಪಾನ,
ಅದರೂ
ಮೊನ್ನೆ ಬಂತಂತೆ ನೋಡಿ
ಅವನಿಗೆ
ಶರಣ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ

○

ಬಣ್ಣ ಗೊಡ್ಡಿ,

ಧರ್ಮ

ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ತರು
ಪ್ರಾಣ ತೆತ್ತರು
ದೇವರಿಗಾಗಿ
ಸತ್ತರು
ಹರಿಸಿದರು
ತಮ್ಮ ನೆತ್ತರು
ರಾಜರುಗಳುರುಳಿಸಿದರು
ಅಳುವವರನ್ನಿಳಿಸಿದರು
ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವ
ಕೊಡಬಲ್ಲರು
ಅಚರಣೆಗೆ ಮಾತ್ರ
ಒಲ್ಲರು

ಹನಿಗವನಗಳು

ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ

ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ
ಮಾಡಿದರು
ಶರಣರು
ಯೋಜನೆಯ
ಲಕ್ಷ-ಲಕ್ಷ ಮೊತ್ತದ
ಒಂದೊಂದೇ ಶೂನ್ಯ
ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ
ನಾವೊನು

ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿ

ನೀ ಬಂದ ಮೇಲೆ
ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ಸಖಿ,
ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗ ಮಾಡಿರುವೆ
ನಾನೀಗ ಯಾರು
ಗೊತ್ತೆ ?
ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾಗಿರುವೆ,

“ತುಂಬಿದ ಒಸುರಿ ತಲಿಮ್ಯಾಲ ಕೊಡಹೊತ್ತು ನಡದ್ದಾಂಗ ನಮ್ಮ ಪಯಣ”

ಸಿದ್ಧರಾನು ಹೊನ್ನಳ್

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲ ಅಂದ್ರ ಸಾಕು; ಬಿಸಿಲು ಹಾಗು ಒರಟುತನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಜನರಿಗೇನು ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ ಈ ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲದಲ್ಲಿ (ಕನ್ನಡ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅನ್ನುವ ಧೈರ್ಯ ಇಲ್ಲ!) ಇಲ್ಲಿಯ ಬಿಸಿಲೇನೋ ತುಂಬಾ ಪ್ರಖರ ನಿಜ. ಆದರೆ ಬೇರೆಯವರು ಭಾವಿಸಿದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಒರಟರಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ. (ನಾನು ಇದೇ ಪ್ರದೇಶದವನಾದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಹೊಣೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆಯನ್ನಿ) ಅಂತಹ ಬಿಸಿಲು ಹಾಗು ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ತುಂಬಿರುವ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದ ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಯಾಣವೇ ಈ ಬರಹದ ಮೂಲವಸ್ತು. ಮೈಸೂರ ಕಡೆಯ ಮೃದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಕರೊಬ್ಬರು ಈ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಕಾದ ಹಂಚಿನಂತಹ ಸುಡು ಸುಡು ಬಿಸಿಲು ಅಂತಹ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲೂ ಬಸ್ಸಿನ ಟಾಪು ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಜನ ! ಒಳಗಂತು ಒಬ್ಬರ ಪಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪಾದದ ಮೇಲೆ. ಹಾಗಾಗಿ...ಜಗಳ. ಬಸ್ಸು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನದೆ ? ನಾವು ಪುಕ್ಕಟೆ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದಿವಾ ? ಸೀಟು ಸಿಕ್ಕದ ಸುಮ್ಮೆ ಕುಂದ್ರಬಾರದಾ ? ಅಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸ್ತನಿಕೆ ಇದ್ದವನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗ್ಬಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಇವನದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಿರಿಕಿರಿ...ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜೊತೆ ನೋಡಬಿಡ್ತೀನಿ ಎಂದು ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಕೈಗೆ ಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಲು ಮುಂದಾಗುವ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು.

ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ತೀರ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೊರಟಿತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮೈಸೂರಿನ ಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮೂರು ಜನ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಯ ಪಕ್ಕದ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು ಸಹ ಆಗಾಗ ಬೆವೆತ ಮುಖ ಕೈ ಕೊರಳು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅವರ ಪಕ್ಕದ ಮಧ್ಯದ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ ಒತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದೈತ್ಯ ಆಕಾರದ ಅಜಾನಂಬಾಹು ಒಬ್ಬ. ಆತನ ದೇಹ ಉದ್ದ ಕೂದಲು ಬಟ್ಟೆಗಳಿಂದ ಹೊರಟ

ಬೆವರು ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆತನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಂದ್ರೆ, ಅಬೇ ಸೀಟಿನ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. (ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಅನ್ನುವುದು ಕೇವಲ 'ನಿರೂಪಕ' ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು) ತೀರ ದೈತ್ಯವು ಅಲ್ಲದ ಅಷ್ಟೇನು ತೆಳುವು ಅಲ್ಲದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಫೂಲವೇ ಅನ್ನಬಹುದಾದ ನನ್ನಿಂದ ಹಾಗು ಮಧ್ಯದ ದೈತ್ಯನ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಂತೆ ಆ ಮೃದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಿಟಕಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಒತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಅರಮತ್ತು ಜನ ಆರಾಮವಾಗಿ ಅನ್ನ ದಿದ್ದರು ಚಂದಾಗಿ ಕುಂತು ಹೋಗಬಹುದಾದ ಆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಜನ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಟಾಪ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಜನರೆಷ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಬಸ್ಸು ತಲುಪಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ ತಲುಪಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದವರೆಷ್ಟು ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವಿತ್ತು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡುತಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರೊಂದಿ ಗಾದರು ಮಾತಾಡಿ ತಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾತುರರಾಗಿದ್ದರು ಅನ್ನುವದನ್ನು ಅವರ ಕಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಸ್ನೇಹದ ನಗೆ ತುಳುಕಿಸುವ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ಏನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ಪಶ್ಚೋತ್ತರಗಳೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಮಾತ ನಾಡುವದೇಕೆಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದೆ. ಅವರು "ಏನ್ರಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆ ಜನಗಳು ಇದೇ ರೀತಿ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಪ್ರಯಾಣಿಸ್ತಾರಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು. "ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ (ನನ್ನನೊಳಗೊಂಡೇ) ಇದೆಲ್ಲಾ ತೀರ ಸಹಜ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾರಿಗೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಷ್ಟು ಕಾರಣವೋ ಅಷ್ಟೇ ಈ ಭಾಗದ ಬೇಜಾವಬ್ದಾರಿ ನಾಯಕರು ಹಾಗು ಸಿನಿಕರಾದ ಜನ ಕಾರಣ ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ವೃಥಾ ಮಾತನಾಡಿ-ಚರ್ಚಿಸಿ ಇಳಿಯಬೇಕಾದ ಸ್ಥಳ ಬಂದಾಗ ಇಳಿದು ಹೋಗುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆಯುವ ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು ಅನ್ನುವುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ನನ್ನ ಅನುಭವ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಅವ ರನ್ನು ಮಾತಿಗೆಳೆಯದೇ ಸುಮ್ಮನೆ ಆಗಾಗ ಅವರ ಕಡೆ ಓರೆಯಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿವೆ.

ಸುಡು ಸುಡು ಬಿಸಿಲು ತಂದ ಸೆಖೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನಿಂತಿದ್ದ ಜನರ ವಾಸನೆ ಬೆಚ್ಚನೇ ತೂರಿಬರುವ ಹವೆ. ಬಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಜನರ ಕಚ್ಚಾಟ ಗಳು ಜಗಳಗಳೂ ಅಳುವ ಮಕ್ಕಳು ಗದರಿಸುವ ತಂದೆ, ಸಮಾಧಾನಿಸಿ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡುವ ತಾಯಿಯರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ತಾವು ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇನ್ನೂ ಈ ದೇಶ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಳಾ

ಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂದಿನ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಓದಿ ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನ ಹಲವು ಪುಠಾರಿಗಳು. ಆಗಷ್ಟೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಹೊರಟಂತಿದ್ದ ಹಳದಿ ಟೆರಿ ಕಾಟ್ ಸೀರೆತೊಟ್ಟ ಕಪ್ಪು (ಲಕ್ಷಣವಾದ) ಚೆಲುವೆಯನ್ನು ತಲೆಗಾನಿಸಿಕೊಂಡು ತುಂಬಿದ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಕದ್ದು - ಮುಚ್ಚಿ ದಂತೆ ಅಂದುಕೊಂಡು) ಮೆಲ್ಮಯ್ಯ ರೋಮಾನ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿರುವ ಪಡ್ಡೆ ಹೈದ ಜೋಡಿಯೊಂದು ಆ ಶೆಖೆಯಲ್ಲೂ ಬಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಅನ್ನುವದ ಕಿಂತ ಆಸಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲಾ ! ತಂಪು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ತೂಕಡಿಸುವವರು, ಎಲೆ, ಬೀಡಿ ಜಿಗಿದು ಪಿಚಕ್ಕನೇ ಕಿಟಕಿಗೆ ಉಗುಳುವವರು. (ಇತರರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಿಪ್ಪು) ಇನ್ನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ. ಅದು ತಮ್ಮಿಂದಲೇ ಆಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ದೇಶ ತಮ್ಮ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಕಾತುರದಿಂದ ಕಾಯ ಬೇಕಿದೆ. ಎನ್ನುವ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕನಸುಗಣ್ಣಿಂದ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೂರು ಜನ ತೀರ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಅವರು ಬಿ. ಎ. ಬಿ. ಕಾಂ.ಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರಬಹುದು ಎನ್ನುವದು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹಿಂಗದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ವಿಚಾರ ಹವ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೆಖೆ ಮಾತ್ರವೇ ಭಿನ್ನತೆಯೊಳಗಿನ ಏಕತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಒಮ್ಮಿಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ನಿಡುಸುಯ್ದು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರ ಸರಣಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಬಂಗಾರಪ್ಪ ಆಜೀಜಶೇಖರ, ಹೆಗಡೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಲಂಕೇಶರು, ತೇಜಸ್ವಿ ಚಂಪಾ-ಶೂದ್ರ ಹಾಗೂ ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಕ್ಷರದ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟದ ಮುಖ್ಯರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಇಂತಹ ಬಸ್ಸುಗಳ ಟಾಪ್ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಆ ಕಡೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ಕಲಬುರಗಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನ ನಮ್ಮಗಳ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಾಡಿಸಿದರೆ ಹೇಗಾಗಬಹುದೆಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳಗೊಳಗೆ ನಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ, ಲಂಕೇಶ, ತೇಜಸ್ವಿ, ಚಂಪಾ, ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಅಧಿಕಾರದ ಮಂದಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಉಗಿಯಬಹುದು, “ಎನ್ ಮಾರಾಯರೆ, ಈ ಕಲಬುರಗಿ ಕಡೆ ಜನಗಳನ್ನ ಮನುಷ್ಯರು ಅಂತ ತಿಳ್ಕೊಂಡಿದ್ದಿರೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದಾದ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು. “ಛೋ... ಲೋಫರ್ಸ್‌ಗಳಾ, ನೋಡ್ಲಿ, ನಿಮ್ಮಗಳ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಜನ ಹ್ಯಾಗೆ ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ” ಎನ್ನುವ ಲಂಕೇಶರು. ಇನ್ನು ಚಂಪಾ. ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿಗಳಂತು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಜನಗಳನ್ನ ಸಂಘಟಿಸಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾ ಉದುರಿಸಬಹುದಾದ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಗಳು, ಇನ್ನು ಶೂದ್ರರಂತು ಬಿ. ಟಿ. ಎಸ್. ಜೊತೆಗೆ ಕೆ. ಎಸ್. ಆರ್. ಟಿ. ಸಿ.ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬರ ಹಕ್ಕೆ ವಸ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ “ಕನಸಿಗೊಂದು ಕಣ್ಣೆ”ನಲ್ಲಿ “ಸ್ವೆಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿ” ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ, ಈಕೆ ಲಂಕೇಶರ ಸ್ವೆಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲಾ

ಕಲಬುರ್ಗಿ ಕಡೆ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ಜನರನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿ ಸುತ್ತಿರಬಹುದಾದ “ಸ್ವಲ್ಪ” ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ...ಎಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸ ಬಹುದು ಹೀಗೆ...ನನ್ನ ಯೋಚನಾಲಹರಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಗುಬಂದು ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ನಗತೊಡಗಿದೆ. ಸುತ್ತಲಿದ್ದವರು ಹುಚ್ಚನನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಅನು ಕಂಪದಿಂದ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಿತರಡೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂ...ಲೂಜ್ ಆದವನೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿರ ಬಹುದೆಂದು ಗಪ್ಪನೇ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಬಂದ, ನನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಅಜಾನುಬಾಹುವಂತು “ಪೆಕರ್”ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುವಂತೆ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸತೊಡಗಿದ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮೈಸೂರ ಕಡೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞನಂತೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಯಾಕೆ ? ಎಂದು ಮೌನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ಇಡೀ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಈಗ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದೆ. ಯಾಕಾದಿ ಈ ಬಂಗಾರಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ ಲಂಕೇಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡೇ ಎಂದು ನನ್ನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮಜುಗರವಾಗಿ ಬೆವತ, ಮುಖಕ್ಕೆ ಮೈ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೈ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕಾದಿ ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಜೇಬಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ, ಅದನ್ನೇ ಕಾದಿದ್ದವನಂತೆ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದ ಅಜಾನುಬಾಹು ದೈತ್ಯ ಆಸಾಮಿ “ಕಡ್ಡಿ ಡಬ್ಬಿ ಆದೇನ್ರಿ ? ಎಂದು, ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದೇನೊ ಅಪಾಯ ಮಾಡೇ ಬಿಡುವಂತೆ ಬೆದರಿಕೆಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ...ಇಲ್ಲಾ ಎಂದೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ಯುಜಲೆಸ್ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಲಕ್ಷದಿಂದೊಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಇಡೀ ಬಸ್ಸಿನ ವಿಚಿತ್ರ (ಗದ್ದಲದ ಮಧ್ಯದ) ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಕಂಪವನಂತೆ ತೀರಾ ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ “ಕಡ್ಡಿ ಡಬ್ಬಿ” ಕೊಡ್ರಿ ಎಂದಿರಬಿಡ. ಆ ಧ್ವನಿ ತೀವ್ರ ವಾಗಿ ಸಂಚಲಗೊಂಡು ಡ್ರೈವರನಿಗೆ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದಾಗ ಗಾಭರಿಯಾದ ಅವನು ಬ್ರೆಕ್ ಹಾಕಿ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ. ಕೈಗಳಿಂದ ಕೈಗಳಿಗೆ ಸಾಗಬಂದ ಕಡ್ಡಿ ಡಬ್ಬಿ ಯಿಂದ ಕಡ್ಡಿ ಗೀರಿ ಚಾರ್‌ಮಿನಾರ್ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಪುರು ಪುರು ಪುರು ಎಂದು ಹೊಗೆಯುಗಳ ತೊಡಗಿದ.

ಸೆಖೆ, ಜನರ ಬೆವರ ವಾಸನೆ, ಕಲರವ, ಜಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಸರಿದು ಸರಿದು ಸುಸ್ತಾದಿ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿ ಕಿಡಕಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೈಸೂರ ಕಡೆಯ ಆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞನಂತೂ ಈಗ ಸಿಗರೇಟ್ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾದ. ಚಾರ್‌ಮಿನಾರ್ ಹೊಗೆ ಯುಗಳ ನಿಂದಾಗಿ ಮಂಜು...ಮಂಜಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದ. ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ! ನಮಗಂತೂ (ಈ ಭಾಗದವರೆಗೆ) ಇಲ್ಲಿ ಹೆಂಟ್ ಬೆಳೆದು ಹೀಗೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಇದನ್ನೆ (ಸೇವಿಸಿ) ರೂಢಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಪಾಪ ! ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಾಂತಿ ಮಾಡ್ಕೊಂ ತಾರೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಬಗಿಹಿಡಿದು ಕುಳಿತು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೆ.

ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿ ತಲಿಮ್ಯಾಲ ಕೊಡಹೊತ್ತು ಸಾಗಿದಂತೆ ಬಸ್ಸು ತನ್ನ ಭಾರದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಸ ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ತೆಗೆ ಹೆದರಿ ನೀರು ಹೊತ್ತು ಹಾಕುವ ಅಸಹಾಯಕ ಗರ್ಭಿಣಿ ಸೊಸೆಯಂತೆ ಬಸ್ಸು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಬಿಸಿಲನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಓಡಿದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಎದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. “ತಲಿಮ್ಯಾಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿದ್ದೆ ಅನ್ನ ಆಗ್ತಾ ಇತ್ತು” ಅನ್ನೋ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ತಲೆಯೊಡ್ಡಿ ಕೊಂಡು ಏನು ? ಆಗಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವ ನಿರಮ್ಮಳದಿಂದ ಹಾಯಾಗಿ ಇದಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸುಖವೇ ಇನ್ನಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತು ಬರಗಾಲ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವವರು ಹಲವರಾದರೆ, ಕೆಲವರು ಹೊಸ ನೀರು ಬಂದ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಹರಿಸ್ತಾ ಇದ್ದರು.

ದೂರದಿಂದ—ಎಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಸೀಟಿನ ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನದಕಡೆಯಿಂದ ವಾಯಿಕ್ ...ವಾಯಿಕ್ ಎನ್ನುವ ಕ್ಷೀಣಸ್ವರ ನನ್ನ ಉಹೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸತೊಡಗಿತು. ಅವರ ಮುಖನೋಡಿ ಮಜುಗರ ಉಂಟು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿದವನಂತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಲ್ಲಿ ತೂಕಡಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ನೀರಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ ಹಿರೇಕೊಟ್ಟೆಕಲ್

ದ್ರೌಪದಿಯ ಆಲಾಪ

ಕೌರವನ ಎದುರಿನಲಿ
ದುಶ್ಯಾಸನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತಾ
ಬಂದಿದ್ದ ರೂ—
ಪಂಚ ಪಾಂಡವರೈವರು
ಪರಾಧೀನರಾಗಿ
ಕುಳಿತಾಗ
ಕೃಷ್ಣ ಬಂಧು ಕಾಪಾಡಿದ
ಮನದೊಳಗೆ
ಕರ್ಣ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಶಾ. ಬಾಬುಲಾಲ ಖುಮ್ಮಾಜಿ

ಕಮಿಷನ್ ಎಜೆಂಟ, APMC Yard

ಶಹಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಗುಲಬರ್ಗಾ

ಫೋನ್: 3355 ಮನೆ: 3205

ರೈತರೆ,

ನೀವು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು
ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ

○ ಸರಿಯಾದ ತೂಕ

○ ನಗದು ಹಣ

○ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆ

ಒಮ್ಮೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

— ಫೇವರಚಂದ ಜೈನ

LIC Agent, Shahapur

“ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಷಯಗಳು

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕೊರತೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಗರ ನಾಡಿನ
ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾದ ಶಹಾಪುರದಿಂದ “ಹೊಸದಿಕ್ಕು” ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ
ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೆಚ್ಚು ವಂಥದ್ದು
ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿರಲಿ ಈ ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ
ಪ್ರೇರಕವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಡನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕುತೂಹಲ
ದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಿವಶೇಖರಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ ಶಿರವಾರ

ಶಾಸಕರು, ಶಹಾಪುರ

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು !

ಗಣೇಶ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ

ಮಾರಂಶಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ.

ಈ ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಲಿ,
ನೂರು ಕಾಲ ಬಾಳಲಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು
ಗಣೇಶ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ಶಹಾಪುರ.

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಕಾಮಧೇನು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ

ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

ಸಗರ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌಗಂಧ
ಮತ್ತು ಹೊರಸೂಸಲಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು
ಕಾಮಧೇನು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ಶಹಾಪುರ.

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಜಿವ್ವೇಶ್ವರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ

ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

ಬುದ್ಧ ಮಲಗಿದ ಬೆಟ್ಟದ ಚೆಲುವು
ಈ ನೆಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಲವು
ಜನ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಅರಳಲಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು
ಜಿವ್ವೇಶ್ವರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ಶಹಾಪುರ.

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಸೂಗೂರೇಶ್ವರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ

ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

ಬಿಸಿಲು ಬದಂಕಿನ ಮಧ್ಯದ
ಜನಪದ ಜೀವನವೇ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ
ಹೊರಬರಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವ

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು
ಸೂಗೂರೇಶ್ವರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ ಶಹಾಪುರ

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

|| || ||

ವಿಶಾಲ ಜ್ಯೋಯಲೆರ್ಸ್

ಬೆಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು

ಗಾಂಧಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ ಜಿಲ್ಲಾ ಗುಲಬರ್ಗಾ

ದೂರವಾಣಿ: 3135, 3356

ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳ ತಯಾರಕರು

ವಿವಿಧ ಡಿಜೈನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಲಭ್ಯ

ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆ ಉತ್ತಮ ತೂಕ

— ವಾಸುದೇವ ವರ್ಮಾ

|| || ||

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಪಯಗಳು

ಶರಣಪ್ಪ ಲಿಂಗಪ್ಪ ಎತ್ತಿನಮನಿ

ಎ. ಪಿ. ಎಂ. ಸಿ. ಮಾರ್ಕೆಟಿ ಯಾರ್ಡ್, ಶಹಾಪುರ

ದೂರವಾಣಿ: 3371

ನೀವು ಬಿಳಿದ ಫಲವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
ತೊಗರಿ, ಸೆಂಗಾ, ಸೂರ್ಯಪಾನ, ಕಡಲೆ, ಜೋಳ, ಉದ್ದು, ಅಗಸೆ,
ಎಳ್ಳು, ಕುಸಬಿ, ಕೃಷಿ ಫಸಲನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ
ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ.

ತಕ್ಷಣ ಹಣ ಪಡೆಯಿರಿ ಭರವಸೆಯ ತೂಕ ನಗದು ರೊಕ್ಕ.
ರೈತರ ಫಸಲಿನ ಮಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಏಕೈಕ ಅಂಗಡಿ.

— ಶಂಭುಲಿಂಗಪ್ಪ ಎತ್ತಿನಮನಿ
ಶಹಾಪುರ

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು !

ಶಂಕರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ

ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಹೊಸದಂ
ಈ ನೆಲದಾದಿಂದ ಮೂಡಿ ಬರಲಿರುವ
ಪತ್ರಿಕೆ ತನ್ನ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು.

“ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು !

ವಿಜಯ ಕುಮಾರ ದೌಲತರಾಜ ಜೈನ

ಬೆಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು

ಪುರಸಭೆ ಮಳಿಗೆ, ಬಸ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ.

ಬೆಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳ ತಯಾರಕರು
ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನ ಮೆಚ್ಚುವ ಆಭರಣಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ.
ಒಮ್ಮೆ ಖಂಡಿತಾ ಖರೀದಿಸಿ !

ವಿಜಯಕುಮಾರ ಜೈನ

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಶ್ರೀ ರೇವಣ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಕಲಬುರ್ಗಿ ರಸ್ತೆ ಶಹಾಪುರ

ಮಾನ್ಯರೆ,

ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಅನುಂತ್ರಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕರ
ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಮದುವೆ ಪತ್ರಗಳು ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡಗಳು ಅಂಗಡಿ ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸು
ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಲೆಕ್ಕರಗಳು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಪಾರ್ಮಗಳು

ನಮೂನೆಗಳು ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಇನ್ನಿತರ ಯಾವುದೇ

ಮುದ್ರಣಗಳಿಗೆ ಇಂದೇ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಡಿ ಅಲ್ಪಬೆಲೆ ಅಂದವಾದ

ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದೇ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ.

ಸೋಮಶೇಖರಯ್ಯ ಹಿರೇಮಠ

“ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು !

ಆದರ್ಶ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ಅಂಬಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಶಹಾಪುರ.

ಅರಳುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನೂ
ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೊರ ಬಂದಿರುವ
“ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ
ಈ ಭಾಗದ ಉಸಿರಾಗಲಿ, ಹೆಸರಾಗಲಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು.

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು !

ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ವಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ.

ಈ ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು
ವೇದಿಕೆಯಾಗಲಿ, ಹೊಸ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತರಲಿ,

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು.

“ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಮೆ|| ವಿಜಯ್ ಎಜೆನ್ಸಿ

ಇಂಡೀನ ಗ್ಯಾಸ ವಿತರಕರು

ಗುಲಬರ್ಗಾ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ.

- ☉ ಉರುವಲಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಹಾಳು ಮಾಡಬೇಡಿ.
- ☉ ಪರಿಸರ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಬೇಡಿ.
- ☉ ಉರುವಲು ಇಂಧನಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ.
- ☉ ಅಡಿಗೆ ಅನಿಲಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಎಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿರಿ.
ನಮ್ಮ ಸೇವೆಯೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ.

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಪಾಟೀಲ, ಬಸವರಾಜ ಅರುಣ್.

“ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು” ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಬಸವೇಶ್ವರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಮತ್ತು

ಜನರಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್

ದೋರನಹಳ್ಳಿ. ತಾ. ಶಹಾಪುರ. ಜಿ. ಕಲಬುರ್ಗಿ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರ ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ಇರುವ

ಏಕೈಕ ಔಷಧ ಅಂಗಡಿ ನಮ್ಮದು.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಂದು ಆನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಭಯಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.

ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪರದಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಾ ತರದ ಔಷಧಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ. ಒಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಡಿ ಖಾತ್ರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಬಸವರಾಜ ಎನ್. ಮುತ್ತಿನ, ದೋರನಹಳ್ಳಿ.

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಶ್ರೀ ಬಸವಪ್ಪ ಚನ್ನಬಸವಪ್ಪ ಗಟ್ಟಿನ್ ವರು

ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಸೀರಿಗಳ ಕೇಂದ್ರ, ಶಹಾಪುರ

ಮದುವೆ ಇನ್ನಿತರ ಯಾವುದೇ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಬಟ್ಟೆ ಖರೀದಿಗಾಗಿ

ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳ ಏಕೈಕ ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿ,

ಒಮ್ಮೆ ಖರೀದಿಸಿ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಮೆಡಿಕಲ್ಸ್

ಮಾರುತಿ ರೋಡ್, ಶಹಾಪುರ

ಶ್ರೀ ಅನ್ನಪೂರ್ಣ ಪ್ರಾವಿಜನಲ್ಸ್ ಮತ್ತು
ಜನರಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್

ಜಯಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಶಹಾಪುರ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ದಿನಸಿ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ

ಭೆಟ್ಟು ಕೊಡಿ. ತೋಕ ಮತ್ತು ಚಿಲ್ಲರೆ ವಸ್ತುಗಳು

ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀ ಶಾಂತಲಾ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ಟೀ ಸೆಂಟರ್

ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

ನಗರದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿ

ನಿಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ, ‡ ಒಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ.

- ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು

'ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಜೀವನಜ್ಯೋತಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾರ್ಕೆಟ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ.

ಬಾಡದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ
ಬತ್ತದ ಸೆಲೆಯಾಗಿ
ಈ ನೆಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಪ್ರವಹಿಸಲಿ.

ಜೀವನಜ್ಯೋತಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ,
ಮಾರ್ಕೆಟ ಶಹಾಪುರ.

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಶಹಾಪುರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

ಈ ನೆಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಝಿಯಿಂದ
ತೊರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವ,

ಶಹಾಪುರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ,
ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಫೋನ ನಂ. 3416

ಸಂತೋಷ ಆಗ್ಲೋ ಎಜನ್ಸಿಜ್

ಅಧಿಕೃತ ವಿತರಕರು :-

ರಾಜಾಜಿ ಸಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಪೈಪ್ ಫಿಟಿಂಗ್ಸ್
ನಾಟರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಸ್ಪೀರ್ ಪಾರ್ಟ್ಸ್

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಫೋನ ನಂ. 3416

ಸ್ವಾಸ್ಥಿಕ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್
ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪೂರ

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಔಷಧಿಗಳು ಲಭ್ಯ ‡ ನಿಖರವಾದ ಬೆಲೆ
24 ಗಂಟೆಯೂ ಸೇವೆ.

— ಭೀಮಣ್ಣ ಶಿರನಾಳಕರ್

ಅಗಲಿದ ಗೋಕಾಕ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರುಗಳ ಕೊಂಡಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕಳಚಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೇ ನಿರಂಜನ ಇಲ್ಲವಾದರು ನಿರಂಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ಒಪ್ಪ ಓರಣಗಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ವಿನಾಯಕ ಕೃ. ಗೋಕಾಕರು ಇಲ್ಲವಾದರು ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯ ನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಐದನೆಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಗೋಕಾಕರು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೆ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಬೃಹತ್ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾದ 'ಭಾರತ ಸಿಂಭು ರಶ್ಮಿ'ಯನ್ನು ಓದುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರು ಬಳಸಿದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಛಂದಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕವಿಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾವ್ಯಕೃಷಿ ರಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಷಟ್ಪದಿಯ ರೂಪವು ಆ ಕಾಲದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕವಿಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಹಲವಾರು ಜನರು ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಂತೆಯೇ ಗೋಕಾಕರು 12ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ವಚನಗಳ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವ ಇವರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಅಷ್ಟಾದ್ರಶ ವರ್ಣನೆಗಳು ಬರಲೇಬೇಕು. ಕವಿ ಸಮುದ್ರ ವನ್ನು ನೋಡಲಿ ಬಿಡಲಿ ಸಮುದ್ರ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿ ತನ್ನ ಕನಸಿಗೆ ರೂಪು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿನಾಯಕರು ಹಾಗಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅದ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ವಚನಗಳೇ ಸಮುದ್ರ ನೀತ ಗಳಾದವು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋಕಾಕರ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಯೋಗ

ಅಂಚೆಯಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆರಗಳನು

ಚುಂಚುವಿನಂಚಿನಿಂದ

ನಮ್ಮ ನಾವೆಯಿದು ತೆರಳುತಿವೆ ನೋಡಿರೆ

ಗರಿಗಳನ್ನು ಹರಹಿ ರವಿಕಿರಣದಿ ಹೊಳೆಯುತಿರೆ

ರಾಜಹಂಸವಿದು ಮರಳುತಿದೆ ನೋಡಿರೆ !

ಈ ಒಂದು ಗೀತವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಚನರೂಪವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವವರಿಗೆ ಗೋಕಾಕರ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೋಕಾಕ ಚಳುವಳಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದ 'ಕಡ್ಡಾಯ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆ'ಯ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ನಾಡಿನದ್ದು ಗಲಕ್ಕೂ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ನರ ನಾಡಗಳಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರವನ್ನು ಹರಿಸಿದವರು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ವರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಗೋಕಾಕರು.

ಕನ್ನಡ ಬೋಧನೆಯ ವಿಷಯ ಸಮಿತಿಗೆ ಗೋಕಾಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದಾಗ 'ಗೋಕಾಕ-ಗೋ-ಬ್ಯಾಕ್' ಎಂದು ಕೂಗಿದವರುಂಟು ಅದೇ ಗೋಕಾಕರು ಕನ್ನಡದ ಪರವಾಗಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ಭಾಷೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಜನ ಎತ್ತಿ ಮೆರದಾಡಿದರು. ಇದು ಗೋಕಾಕರ ಆರೋಗ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನ ವರದಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಜನ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲರು.

ಇಂದು ಗೋಕಾಕರು ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ! ಅವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಇರುವಾಗ ಅವರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ವಿನಾಯಕರ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮೆದುರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವೇನಾದರೂ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

-- ಸಂಸಾದಕ

(ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ವಿನಾಯಕರು ಅಗಲಿದ ಸುದ್ದಿ ಬಂತು ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಲೇಖನವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ಶವ ಮತ್ತು ನೆನಪು

ಎಲ್ಲಾ ಕರಿ ಮೌನ...
ಪಿಸುಮಾತಿನ ನೆರಳಲ್ಲಿ
ಬದುಕಿಗೆ ಅರ್ಥ ಕಂಡ ಶರೀರ
ಜಡಗೊಂಡು ಶವಯಾತ್ರೆಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡಿದೆ
ಪಿಸುಮಾತನಾಲಿಸದೆ
ದುಃಖದೋಕಾಳಿಯ ಹಿಂಡು-
ದುಃಖದೊಂದಿಗೆ ಸತ್ತವಳ
ವರ್ಣನೆಯ ಸ್ವರಗಳ ಹಿಂಡು
ಇದ್ಯಾವುದೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೇ
ಜೀವ ತ್ಯಜಿಸಿದ ದೇಹ.
ತಂದವರ ಹಾರ-ಗಂಧ-ಕಡ್ಡಿಯ ಲೆಕ್ಕ
ಸತ್ತವಳ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅದಾವ ಲೆಕ್ಕ ?
ಜೀವ ತೇದ ದೇಹಕ್ಕೆ
ಅದರ್ಶದ-ಅಶ್ರು ತರ್ಪಣದ ಮಾತು.
ಬದುಕಿದಷ್ಟು ಕಾಲ ಪ್ರೀತಿ ಹಂಚಿದ ಅವಳು
ಸತ್ತಾಗ ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿನ್ನೂತ್ತಿಗೆಯ ಮಂತ್ರ
ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವರು
ಅವಳ ಬದುಕಿನುದ್ದದ ನೆನಪು
ಚಟ್ಟಕ್ಕೀರಿ-ಹೆಗಲ ಎರಿದ ಶವದ ಹಿಂದೆ
ದುಃಖತರ್ಪಣ-ಅಶ್ರುತರ್ಪಣದ ದಂಡು,
ಕಿಚ್ಚಿಡಿದವನ ಹೃದಯ
ಸತ್ತವಳ ನೆನಪಲ್ಲೇ ಬೆಂದು
ಕಿಚ್ಚಿ ನ ಬೆಂಕಿಯೊಂದಿಗೆ ನೆನಪುಗಳ ಉರಿದಂತೆ
ರುದ್ರ ಭೂಮಿಯ ದಾರಿ ತುಳಿದ
ಈಗವಳ ನೆನಪು ಮಾತ್ರ-
ಎಲ್ಲಾ ಕರಿ ಮೌನ...
ಪಿಸು ಮಾತಿನ ನೆರಳಲ್ಲಿ.
ಶವಹೊರಟ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ.

ನೀರಮಾನ್ವಿ

(ಅಗಲಿದ ನೀರಮಾನ್ವಿ ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡರನ್ನು ಕುರಿತು)

ನೀರಮಾನ್ವಿಯ ಮಾತು
ಹರಿವ ನೀರಿನ ಹಾಗೆ
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜುಳುಜುಳುನಾದ
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಬ್ಬರದ ಮೊರೆತ
ವಂಗದೊಮ್ಮೆ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಎಳಿತ
ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ತುಂಗಭದ್ರೆ'ಯ ಸೆಳಿತ

ಅನುಭವದ ವಯಸ್ಸು, ಮಾಡಿದ ಮುಖಕ್ಕೆ
'ನಗೆಮಾರಿ ತಂದೆ'ಯೆಂಬ ಬಿರುದು
ನೋವಿನ ಕಾವು ಒಳಗೊಳಗೆ ನುಂದಿ
ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತೆ ನಗುವು ಸಿಡಿದೆದ್ದು
ಈಗ ಇತಿಹಾಸದ ಮಾತು

ಜಗವ ಸುತ್ತಿದ ಗೌಡ ಬಾಯ್ಲೆ ರೆದರೆ
ಅದೇ ಗೌಡಿಕೆಯ ಗತ್ತು
ಧುಮ್ಮುಗುಟ್ಟುವ ಭಳೆಯಲ್ಲೂ ಮಾತಿನ ಮತ್ತು
ಬಿಸಿನೀರು ಮಿಂದು ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದ ಹೊತ್ತು
ಮಿಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅದರ ಸವಿ ಗೊತ್ತು

ಇವನಾರವ ಇವನಾರವ ಎನ್ನದೆ
ಇವನಮ್ಮವ ಇವನಮ್ಮವ ಎನ್ನುವ
'ಬಸವ ವಚನದ ಭಾಷೆ'
ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವ ರೀತಿ
ಯಾರು ಹೇಳುವರು ಈ ಹೊತ್ತು

ಅನುಭಾವದ ಕೊಡ ಹೊತ್ತು
ಲೀಲೆಯಲಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ದೊ
ವೆಚನ ಸಾಗರದಿ ಈಜಾಡಿ
ಮಡಿವಾಳನ ಕಾಯಕದಂತೆ
ಜನ-ಮನದ ಜಡತ್ವ ಬಡಿಸಿ
ನಾಡನ್ನೆ ಸುತ್ತಿದವನು
ವಿಚಾರದ ಕಿಡಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದವನು

ಈ ಹೊತ್ತು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತೆ
ನಿನಗಾದಿ-ನಿನ್ನಂಥವರಿಗಾದಿ
ನೆರೆದ ಜನ-ಜಂಗುಳಿಯಲ್ಲಿ
ವೇದಿಕೆಗಳ ಸೂರಿನಲ್ಲಿ
ಕಾಣದಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ರೂಪ ಎಲ್ಲಿ
ಮತ್ತೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ
ನಿನ್ನಂಥವರಿಗಾದಿ ನಾನಿಲ್ಲಿ

○

ಸಂಪಿಗೆ ನಾಗರಾಜ

ಕಾವ್ಯ

ಗಳತಿ.

ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ
ನೂರಾರು ಕಪ್ಪು ಕತೆಗಳಿವೆಯಂತೆ
ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಾಳದಲ್ಲಿ
ಬಂಡಕಾವ್ಯದ ಝರಿಯೇ
ಹರಿಯುತ್ತಿದೆಮಲ್ಲಾ...

ನನ್ನ ಕವಿತೆ

ನನ್ನ ಕವಿತೆ

ಹೂಗಳ ಸುಗಂಧ ಹಿಡಿದು ಹತ್ತಿ
ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗಿ ತಾರಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆವಂತೆ
ಹೊರಟರೆ ತಲುಪುವುದು ಯುವತಿಯೊಬ್ಬಳು
ಮುಡಿದ ಹಿಡಿ ಹಿಡಿ ಮಿಡಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳು

ನನ್ನ ಕವಿತೆಯ

'ಶಬ್ದಗಳು' ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ
ಗುಡ್ಡಗಳ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಯ ಕೆಳಗೆ
ಒಂದಿಷ್ಟು ಜಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಪುಟಿ ಪುಟಿದು ಏಳುವ ಮೊಳಕೆಗಳು

ನನ್ನ ಕವಿತೆಯ

'ಬಯಕೆಗಳು' ಧೂ ಧೂ ಎಂದು
ಮಳೆಬಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಾನುಕಾಲದಿಂದ
ಬೀಳುಬಿದ್ದ ನೆಲದ ಬಿಲಗಳಿಂದ
ಬುಳಬುಳನೆ ಹೊರಹೊರಟಿ ಇರುವೆಗಳು

ನನ್ನ ಕವಿತೆಯ

ಸಂವಾದಗಳು' ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ
ಆಕಾರಕ್ಕೆ ನೆಗೆದುನಿಂತ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ
ಮರಗಳು ಗಾಳಿಗೆ ತಲೆಮಾಗಿ
ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳುವ ಕಿವಿಮಾತುಗಳು

ನನ್ನ ಕವಿತೆಯ

'ಭಾವನೆಗಳು' ಸುಮ್ಮನೆ ತಂಪನೆ ಗಾಳಿಗೆ
ತಮ್ಮನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ಕೊಂಡು ಬಿದ್ದ
ಅದರೆ ದಾರಿಹೋಕರು ತುಳಿದರೆ
'ಬುಸ್ಸನ್ನು' ವ ಮಿಡಿ ನಾಗರ ಹಾವುಗಳು

ನೋವುಗಳೇ ನನ್ನ ಸಂಗಾತಿ

ನಲಿವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನೋವುಗಳನ್ನೇ
 ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು,
 ಗೆಲುವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸೋಲಗಳನ್ನೇ
 ನಾನು, ತೋಳಿನಲಿ ಎತ್ತಿ ಸವಾಲನ್ನಾಡಿ
 ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಬಲು ಹುಚ್ಚು
 ನಲಿವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬದುಕನ್ನು ನಾ
 ಉತ್ಪನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ ನಿಂತು ಕಣ್ಣು ಸುತ್ತೇನೆ
 ಗೆಲುವುಗಳ ಗೋಪುರಮೊಳಗೆ ಮಲಗಿ ನಾ
 'ಅರ್ಥ' ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ;
 ನನ್ನನ್ನೇ 'ನಾ' ತಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.
 ನಲಿವುಗಳು ನನಗೆ ಸುಖ ನೀಡುವ ಬದಲು
 ತೀರ ಸಣ್ಣವನ್ನಾಗಿ ಮೂಲೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತವೆ,
 ಕುಬ್ಜನನ್ನಾಗಿಸಿ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲಿ
 ಕರಗಲು ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತವೆ.
 ನೋವುಗಳು ಹಾಗಲ್ಲ,
 ಇರುಳು ಹಗಲೆನ್ನದೇ ಕೊರಗಲು ಹಚ್ಚಿ,
 ಚಿಂತನೆಯ ದೀಪ ದೂಡಿಸಿ,
 ಹರಿವ ನೀರಿನ ಸೆಳವಿಗೆ
 ಸರಿಯುವ ಭಾವ ಸಮುದ್ರಗುಂಟ
 ತೇಲಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ.
 ಹಕ್ಕಿ ಯಾದಿ ಹಾರಿ ಗಗನ ಚುಂಬಿಸುವ
 ಮುನ್ನ ಮುಳುವಾಗಿ
 ಗೆಲುವುಗಳು ನನಗೆ
 ನಸುಕನ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವ
 ಎಳೆಯ ಕುಂಚಗಳ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ,
 ಕಾವು ಕೊಟ್ಟ ಕಿರು ನೆಪದಲ್ಲಿ ಕಾಲ—
 ಹರಣ ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಸೋಲುಗಳು ಹೀಗಲ್ಲ,
ಕರಾಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಲು ದೀಪಗಳ ತೋರಿಸಿ
ಬದುಕ ಪಾತಳಿಯ ನಿಲುಕಿಸಿ
ಧಗ ಧಗ ಉರಿಯುವ ಕುಂಡವನ್ನು
ಶಾಂತ ಸಂತನಾದಿ ಸಂತ್ಯಪ್ತ ರೀತಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತವೆ

ಎಂ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ್

ಮುಳ್ಳು ಕಿತ್ತು ನಡೆ

ಓದಿಗೆ ಶಾಲೆ ಆಗತ್ಯವೆ ?
ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಿಯದವನು—
ತುಂಬ ಜಾಣರಾದದ್ದುಂಟು
ಒಂದು ನಿಯಮ
ಇನ್ನೊಂದು ಅಪವಾದ
ಅಪವಾದವೂ ಒಂದು ನಿಯಮಾಂಗವೆ ?
ಅವನಿಗೆ ತವಕ ಜಾಸ್ತಿ
ಹಾದಿಯಲ್ಲಿನ ಮುಳ್ಳನ್ನು
ಆತ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ
ಓಡುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ
“ಕಾಲಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮುಳ್ಳು ಮುರಿದ ಮೇಲೆ
ಸಹಿಸುತ್ತ ಓಡಬಾರದಿತ್ತು” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.
ಆತ ಗಟ್ಟಿಗ
ನಾನು ಹೇಳಿದೆ
“ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಓಡುವುದು
ಗಟ್ಟಿಗತನವಲ್ಲ”
ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು
ನಡೆದಾಡುವುದೇ ಗಟ್ಟಿಗತನ

ಹನಿಗವನಗಳು

ನರಿ

ನಾನು ಅವಳು
ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ
ನಾನು ನರಿ ಆದೆ
ಅಂದಿನಿಂದ ನನಗೆ
'ಏನರಿ, ಏನರಿ'
ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ

ಗಲ್ಲ-ಬೆಲ್ಲ

ಗಲ್ಲದಲಿ ಬೆಲ್ಲ
ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಎದ್ದು
ಮೆದ್ದವಗೆ ಬೆಲ್ಲ
ಬೆಚ್ಚನೆ ಮಲಗಿರುವ
ಪೆಚ್ಚನಿಗೆ ಬರಿ ಗಲ್ಲ

ಅಂತರ

ಅಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ
ಎಷ್ಟೊಂದು ಹತ್ತಿರ
ಇಂದು
ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರು
ಮಧ್ಯಂತರ
ಮುಂದೆ
ಅಂತರವೇ
ಅಂತರ

ಹೊಸದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಥಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತ್ ಹತ್ತಿಗುಡೂರು ಜವಾಹರ ರೋಜಗಾರ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಳ ಪಕ್ಷಿ ನೋಟ

- ಬೀರನೂರು, ನಂದಳ್ಳಿ, ಹತ್ತಿಗುಡೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳ ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ.
- ಹತ್ತಿಗುಡೂರು ಬೀರನೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ
- ಮಂನಮಟ್ಟಿ, ನಂದಳ್ಳಿ, ಮಂಡಗಳ್ಳಿ, ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕಿರು ನೀರು ಪೂರೈಕೆ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ.
- ಹತ್ತಿಗುಡೂರು, ಸಾವೂರು, ಕೊಳ್ಳೂರು, ಕಾಟಮನಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಒಳ ಚರಂಡಿ ಯೋಜನೆ ಅಳವಡಿಕೆ.
- ಹತ್ತಿಗುಡೂರು, ಕೊಂಗಂಡಿ, ಬೀರನೂರು, ಕೊಳ್ಳೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ.
- ಮಂಡಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ 12 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಪರ್ಸಿ ಹಾಸಿಗೆ,
- 16 ಹರಿಜನ ಗಿರಿಜನ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಜಿಂಕ್ ಶೀಟ್‌ಗಳ ವಿತರಣೆ

ಗುರಣ್ಣ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಮಾಣಿಕರಡ್ಡಿ ಸಾಹು
ಮಂಡಲ ಪ್ರಧಾನ ಹತ್ತಿಗುಡೂರು

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಆತ್ಮೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಂಧುಗಳೇ,

ಈಗ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ ಮುಗಿದಿದೆ ಈ ತಿಂಗಳು ಮುಗಿಯುವದರೊಳಗಾಗಿ
ನಿಮ್ಮ ವಹಿವಾಟಿನ ಲೆಖ್ತು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ದಂಡ ರಹಿತವಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ
ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಪ್ರಯುಕ್ತ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಧಾಯ
ತೆರಿಗೆಗಳ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ

ಮುದ್ದಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ವಸ್ತ್ರದ

ತೆರಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರು

ಡಾ. ಧರ್ಮರಾಜ್ ಎಮ್. ಬಿ. ಬಿ. ಎಸ್.

ದವಾಖಾನೆಯ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಗಾಂಧಿ ರೋಡ್

ಶಹಾಪುರ

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಜಿ ಎಂಟರ್ ಪ್ರೈಜೆಸ್

ಮೇನ ರೋಡ್ ಸುರಪುರ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲತರಹದ ಲಗ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಗ್ರಹೋಪಯೋಗಿ
ವಸ್ತುಗಳು, ಗಾಧಿ, ತಲೆಗುಂಬ, ಚಾದರ ಬೆಡಸೀಟ, ಜಮಖಾನಿ, ಖುರ್ಚಿ
ಗಳು ಪಲಂಗ (ಮಂಚ) ತೊಟ್ಟಿಲು, ಟ್ರಂಕ್, ಮಚ್ಚರದಾನಿ, ಫಿಲೋ
ಕವ್ವರ ಸ್ಪೀಲ್ ಫರ್ನಿಚರ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಸಾಮಾನುಗಳು
ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ಇಂದೇ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ.

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

M/s NANDI T. V. CENTER

Amba Complex Shahapur

Dealers in UPTRON TELERAM TVS POLAR FANS &
FURNITURES are available at reasonable rates
our center

Please Visit Once a time

ASHOK H.

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಅಮರೇಶ್ವರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್

ಶಹಾಪುರ

(ಸರಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಹೊರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ)

ನಿಮ್ಮ ರೋಗ ನಿವಾರಕ ಔಷಧಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ದಿನದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು
ತಾಸುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಮೀಸಲು ಔಷಧಗಳ ಕೊರತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು

ಕಾಡಿಸದು.

ಮೆ|| ಅಮರೇಶ್ವರ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಶಹಾಪುರ

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು !

ರೈತ ಸೇವಾ ಆಗ್ರೋ ವಿಜ್ಞಾನಿ

ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ ೩ ಫೋನ್ : 3332

ಡೀಲರ್ಸ್ : ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಔಷಧ, ಉತ್ತಮ
ತಳಿಯ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಟರಿ ಸ್ಟ್ರೀಯರ್‌ಗಳು

ತಾವು ಒಮ್ಮೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

— ಶಿವರಾಜ ಸಾಟೀಲ ಮುದುನಾಳ

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ವಂದನ ಹೋಂ ಅಪ್ಲಯನ್ಸಸ್

ಗುಲಬರ್ಗಾ ರಸ್ತೆ, ಶಹಾಪುರ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ - ಅಲಮಾರ್ - ಬ. ಪಿ. ಫ್ರಿಜ್
ಟೇಬಲ್ ಫ್ಯಾನ್ - ಸೋಫಾ - ಗ್ರೈಂಡರ್ ಮಿಕ್ಸರ್
ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಡಿ.
ಸುಲಭ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಭ್ಯ.

— ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಜಯಾ ಫೋಟೋ ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಅಂಬಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಶಹಾಪುರ

ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಫೋಟೋಗಳು ಬೇಕೆ ? ಬನ್ನಿ ಕಷ್ಟ ಬಿಳುಪು ಹಾಗೂ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ
ಭಾವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೆಗೆಯಲಾಗುವುದು.

ಜಯಾ ಆಟೋಮ್ಯಾಟಿಕ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ಸ್
ಡುಪ್ಲಿ ಕೇಟ ಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸದಿರಿ ಕೆಲವೇ ಸೆಕೆಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಲಭ್ಯ
ಅಂದವಾದ ಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂದೇ ಭೆಟ್ಟಿ ಕೊಡಿ

ಅಶೋಕ ಡಿ.
ಕೂಡ್ಲೂರ-ಸಗರ

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಶ್ರೀ ಪವನ ಎಂಟರ ಪ್ರೈವೇಟ್ ದಿಗ್ಗಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಗುಲಬರ್ಗ ರಸ್ತೆ ಶಹಾಪುರ

ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆ

ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ

ಮಾನ್ಯರೆ,

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ
ವಸ್ತುಗಳು ಗಾಢಿ, ತಲೆಗಂಬು, ಚಾದರ, ಬೆಡಸೀಟ್, ಜಮಖಾನಿ, ಖುರ್ಶಿಗಳು
ಪಲ್ಲಂಗ (ಮಂಚ) ತೊಟ್ಟಿಲು. ಟ್ರೆಂಕ, ಮಚ್ಚರದಾನಿ, ಪಿಲ್ಲೋಕವುರ
ಮತ್ತು ಸ್ಪೀಲ್ ಫರ್ನಿಚರ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆವಶ್ಯಕ ಸಾಮಾನುಗಳು
ಸಿಗುತ್ತವೆ ಇಂದೇ ಸಂದರ್ಶಿಸಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಪವನ ಎಂಟರ ಪ್ರೈವೇಟ್
ದಿಗ್ಗಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಬೀದರ ಬೆಂಗಳೂರ ರಸ್ತೆ
ಶಹಾಪುರ-585223

‘ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು’ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಸಂತೋಷ ಟ್ರೇಡರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಹೇಶ ಆಡಿಯೋ-ವಿಡಿಯೋ ಗಿಫ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಂಡ್ ಸಮೀಪ ಶಹಾಪುರ

- ಹೃದಯಾಂತರಾಳಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ‘ಕೊಡುಗೆ’ ಕೊಡಲು
- ಮನೆ-ಮನೆಗೂ ಅಗತ್ಯ ಉಪಕರಣಗಳಾದ ಟಿ. ವಿ. ರೆಫ್ರಿಜರೇಟರ್, ಅಲಮಾರ್, ಡೈನಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್ ಕುರ್ಸಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ಒಲ್ಲು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ.

ರವೀಂದ್ರಕುಮಾರ ಸಿ. ಅನೆಗುಂದಿ
ಸಂತೋಷ ಟ್ರೇಡರ್ಸ್ ಮತ್ತು
ಮಹೇಶ ಆಡಿಯೋ-ವಿಡಿಯೋ ಗಿಫ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್

ಹೊಸ ದಿಕ್ಕು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ದಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಮೆ|| ಗಿಂಡಿ ಕ್ಲಾಥ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ ಶಹಾಪುರ

ಮದುವೆಯ ಶುಭ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸೂಟಿಂಗ್,
ಹಾಗೂ ರೇಕ್ಕೆ ಸೀರೆಗಳು ಮತ್ತು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಉಡುಪುಗಳಿಗಾಗಿ
ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆ ಖರೀದಿಸಿ
ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಮೆ|| ಗಿಂಡಿ ಡ್ರೆಸಿಸ್
ಮಾರುತಿ ರಸ್ತೆ ಶಹಾಪುರ

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರು

ಡಾ. ವಿ. ಜಿ. ಪೂಜಾರಿ ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗುಲಬರ್ಗಾ
 ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ ಎ. ಡಿ. ಕಾಲೇಜ್ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ
 ಸಿದ್ಧರಾಮ ಹೊನ್ನಲಾ ದಿಗ್ಗಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಶಹಾಪುರ
 ರಾಜಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಅಂಚೆ ಭಂಕೂರ ತಾ. ಚಿತ್ತಾಪುರ
 ರಂಗರಾಜು ವನದುರ್ಗ ಸ. ಪ್ರ. ದರ್ಜಿ ಕಾಲೇಜು ಶಹಾಪುರ
 ವಿಠ್ಠಪ್ಪ ಗೋರಂಟಿ ಲಂಕೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ವರದಿಗಾರರು ಅಂಚೆ ಭಾಗ್ಯನಗರ ತಾ|| ಕೊಪ್ಪಳ
 ಪ್ರೊ. ಗುಂಡಣ್ಣ ಚ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮೂಡಲಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ
 ಡಾ. ಜಿ. ವಿ. ನಾಯಕ ದರ್ಗಾ ರಸ್ತೆ ಗುಲಬರ್ಗಾ
 ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಶಹಾಬಾದ ಎ. ಬಿ. ಎಲ್. ಕಾಲನಿ ಶಹಾಬಾದ
 ಶೋಭಾ ಸಂಗೂಪ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ
 ವೀರಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ್ ಕೆ. ಎಸ್. ಆರ್. ಟಿ. ಸಿ. ಡಿಪೋ ಶಹಾಪುರ
 ವಾಸುದೇವ ಸೇಡಂ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ
 ಕಾಶೀನಾಥ ಅಂಬಲಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಎಸ್. ಬಿ. ಕಾಲೇಜು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ
 ಗೌತಮ ತಿಮ್ಮಾಪುರಿ ಅಂಚೆ ರಂಗವೇಟೆ ತಾ|| ಸುರಪುರ
 ಬಾಪುಗೌಡ ಶಾಡಲಗೇರಿ ಪಿ. ಜಿ. ಸೆಂಟರ ಸೊಂಡುರು (ಬಳ್ಳಾರಿ)
 ಭಾಲಚಂದ್ರ ಜಯಶೆಟ್ಟಿ ಜಯನಗರ ಕಲಬುರ್ಗಿ
 ಗುರುಬಸವಯ್ಯ ಅಮ್ಮಾಪುರ ಅಂಚೆ ಅಮ್ಮಾಪುರ ತಾ|| ಸುರಪುರ
 ಬಸಪ್ಪ ಗೊಡ್ರಿಹಾಳ ಯು.ಕೆ.ಪಿ. ಭೀಮರಾಯನಗುಡಿ ತಾ|| ಶಹಾಪುರ
 ರೇವತಿ ಉಪ್ಪಿನ ಚೇತನ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಶಹಾಪುರ
 ಪಾ. ಟಿ. ಅರಕೇರಿ ಚ. ಬ. ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಶಹಾಪುರ
 ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಆನೇಗುಂದಿ ಆನೇಗುಂದಿ ಓಣಿ ಶಹಾಪುರ
 ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕರದಳ್ಳಿ ಶಹಾಪುರವೇಟೆ ಶಹಾಪುರ
 ಶಿ. ರಾಜು ವರದಿಗಾರರು ಪ್ರಜಾಕೂಗು ದಾವಣಗೆರೆ